

Міністерство освіти і науки України
Відділ освіти, культури, молоді та спорту Машівської селищної ради
Селещинський ліцей

Опис

**системи правоосвітньої
та правовиховної роботи**

**Селещинського ліцею
Машівської селищної ради
Полтавської області**

Підготувала:
Харчук Любов Дмитрівна
заступник директора з ВР

Укладач: заступник директора з виховної роботи Селещинського ліцею Харчук

Л.Д. Використані матеріали шкільного психолога

**Ярош В.С.; соціального педагога Дмитренко Т.Г.; класних керівників ліцею,
педагога-організатора Дядченко Ю.О.**

**Даний посібник містить короткий опис системи роботи з правового виховання
Селещинського ліцею; плани роботи, фото проведених заходів; методичні
розробки з використанням новітніх технологій. Практичне значення матеріалу**

полягає у тому, що його можна використовувати тим, хто займається вихованням дітей.

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ I. СИСТЕМНІСТЬ У ПРАВОВИХОВНІЙ РОБОТІ	5
РОЗДІЛ II. СТАН ПРАВООСВІТНЬОЇ РОБОТИ. ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЗВ'ЯЗКИ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ	45
РОЗДІЛ III. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ З УРАХУВАННЯМ ПРАВОВИХОВНОГО КОМПОНЕНТУ	49
РОЗДІЛ IV. СИСТЕМА ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТУ ПРАВОВОГО ЦИКЛУ	52
РОЗДІЛ V. НАЯВНІСТЬ КАБІNETІВ, КУТОЧКІВ, СТЕНДІВ ПРАВА. ПЕРЕГЛЯД УЧНЯМИ КІНОФІЛЬМІВ СЛАЙДІВ З ПРАВОВОЇ ТЕМАТИКИ	54
РОЗДІЛ VI. ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ ПРАВООСВІТНЬОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ	56
РОЗДІЛ VII. ОРГАНІЗАЦІЯ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ	58
РОЗДІЛ VIII. ФОРМИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРАВООСВІТНЬОЇ РОБОТИ З БАТЬКАМИ	77
РОЗДІЛ IX. РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ПРО ВПЛИВ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ НА РІВЕНЬ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ	82
ВИСНОВКИ	96
ДОДАТКИ	118

ВСТУП

Правова освіта полягає у здійсненні комплексу заходів виховного, навчального та інформаційного характеру, спрямованих на створення належних умов для набуття громадянами обсягу правових знань та навичок у застосуванні, необхідних для реалізації громадянами своїх прав і свобод, а також виконання покладених на них обов'язків.

Правова освіта є складовою частиною системи освіти і має на меті формування високого рівня правової культури та правосвідомості особи, її ціннісних орієнтирів та активної позиції як члена громадянського суспільства.

Одна з найгостріших людських потреб – бути захищеним у правовому плані – може бути реалізована завдяки правовій освіті та правовому вихованню громадян.

Основним завданням школи в незалежній Україні є виховання гармонійної, цілісної особистості - громадянина Української держави. Право - основа держави, знання права - порядок у державі.

Правова освіта стає пріоритетом національної стратегії освіти і виховання. Основна місія належить школі, яка має необхідні засоби і методичну базу для втілення в життя відповідних програм.

Варто зазначити, що правова освіта - це не робота одного року, це система, яка розрахована на декілька років для широкого кола учнів і дає результат у повсякденній

роботі школи, позашкільній її діяльності.

У 2021-2022 навчальному році правоосвітня та правовиховна робота педагогічного колективу була спрямована на виконання Законів України “ Про освіту ”, “ Про загальну середню освіту ”, “ Про охорону дитинства ”, “ Концепції формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді ”, “ Концепції громадянського виховання ”, Указу Президента “ Про додаткові заходи щодо запобігання дитячій бездоглядності ”, **Указу Президента України від 13.10.2015 року №580/2015 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки,** Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, затвердженої наказом №641 від 16.06.2015 року; Національної програми виховання дітей та учнівської молоді в Україні; наказу управління освіти Машівської селищної ради “ Про організацію у 2021 – 2022 навчальному році роботи з профілактики правопорушень, злочинів, дитячої безпритульності і бездоглядності та проявів насилля серед учнівської молоді, попередження вживання наркотичних речовин, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, запобігання поширенню ВІЛ-інфекції/СНІДу”; наказу директора школи “Про організацію у 2021 – 2022 навчальному році роботи з профілактики правопорушень, злочинів, дитячої безпритульності і бездоглядності та проявів насилля серед учнівської молоді, попередження вживання наркотичних речовин, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, запобігання поширенню ВІЛ-інфекції/СНІДу ”.

РОЗДІЛ І. СИСТЕМНІСТЬ У ПРАВОВИХОВНІЙ РОБОТІ

Система правового виховання в нашому навчальному закладі – це керована діяльність, яка забезпечує теоретичну і практичну реалізацію заходів правового характеру, спрямованих на попередження, подолання відхилень у поведінці школярів і запобіганню різних форм їх асоціальної, аморальної поведінки, а саме:

- правопорушень (схильності до агресій, крадіжок, брехні та інших вад, що можуть привести до кримінальних дій);
- поганих звичок (алкоголізму, наркоманії, тютюнопаління, токсикоманії);
- статевих порушень та їх наслідків (венеричних хвороб, СНІДу);
- важких психологічних та психічних станів з наслідками (депресії та суїциду тощо).

Вирішення завдань правовиховної діяльності в школі здійснюється за **основними напрямками:**

- правове виховання;
- пізнавальна діяльність;
- громадське виховання;
- формування здорового способу життя;
- виховання в сім'ї;
- педагогічна просвіта батьків;
- взаємодія з громадськими організаціями.

Завдання з морально-етичного та правового виховання реалізується, перш за все, під час **проведення годин спілкування**.

На таких годинах у різних формах та різноманітними засобами і методами класні керівники розширюють світогляд учнів, пізнання прекрасного в природі, людині.

При плануванні даної роботи взято до уваги, що сучасний зміст виховання в Україні — це науково обгрунтована система загальнокультурних і національних цінностей. Виховання здійснюється для ідентифікації вихованця із такими загальновизначеними цінностями та якостями, як:

- ціннісне ставлення особистості до суспільства і держави;
- до людей;
- до природи;
- до мистецтва;
- до праці;
- до себе.

У 2021-2022 навчальному році проведено такі години спілкування:

- «Права дітей» ;
- «Я- маленький громадянин держави » ;
- «Я і моя держава»;
- «Конституція України»;
- «Кожна дитина має права» ;

Планується провести наступні виховні години:

- «Школа прав дитини»;
- «Про корисні і шкідливі звички» ;
- «Моральний ідеал і його місце у житті»;
- «Людське життя як найвища цінність»;

З метою стовідсоткового охоплення дітей правовою освітою та вихованням у школі щорічно проводиться **Місячник правових знань** (план заходів додається).

Важливими завданнями Місячника є:

- популяризація правових знань серед учнівської молоді;
- формування правової культури;
- розширення та поглиблення знань про права людини та вміння їх захищати;
- профілактика правопорушень та злочинності;
- формування здорового способу життя, моральних принципів та громадянської позиції.

Особливу роль відіграє шкільний **інформаційно-методичний куточок з права**. Оформлено стенди. Належна робота з цього питання проводиться й шкільним бібліотекарем: спеціальні правові каталоги допомагають учням швидко знайти необхідну інформацію, підібрати відповідну літературу. Постійно діє виставка новинок правової літератури.

Правове виховання зміцнює життєву позицію, підвищує громадянську активність, загострює почуття непримиренності до негативних явищ. Прикладом ефективної реалізації форм і методів правовиховної діяльності є, без сумніву, **учнівське самоврядування**, яке живе за гаслом: «Єдність у меті, свобода у творчості»

Питання з профілактики правопорушень постійно виносяться на засідання педагогічної ради, ради школи, на наради при директору, на засідання методичних спільнот класних керівників, вчителів-предметників (управлінські рішення з питань правової освіти та правового виховання).

Особливу увагу приділяємо активізації **методичної роботи**, методичного супроводу для професійного зростання педагогічних кадрів, підвищення їх

кваліфікації. Основна її мета - забезпечення умов систематичної колективної й індивідуальної діяльності працівників.

Вважаємо, що методична робота буде успішною, якщо теоретичні знання, одержані для її організації, будуть поєднуватися:

- з особистісно-орієнтовано побудованою методичною роботою;
- з моделлю соціальної дії.

У листопаді 2021 року проведено засідання методичної спільноти класних керівників «Попередження правопорушення серед учнів. Зайнятість учнів у позаурочний час у шкільних гуртках».

Саме тому необхідно, на нашу думку, кожному вчителю не тільки вивчити сутність і технології захисту дітей, а й зробити їх складовою своєї професійно-педагогічної культури.

Реалізація завдань методичної роботи щодо правовиховної роботи з неповнолітніми здійснюється в різноманітних, організаційних формах: колективних, групових, індивідуальних. Відповідно до річного плану роботи школи на 2021– 2022 навчальний рік у I семестрі робота педагогічного колективу школи щодо профілактики злочинності, правопорушень, бездоглядності, безпритульності, проявів негативних явищ в учнівському середовищі була спрямована на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення змін до Закону України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей», наказів Міністерства освіти і науки України від 01.02.2010 № 59 «Про вжиття заходів щодо запобігання насильству над дітьми», від 29.10.2010 № 1023 «Щодо профілактики злочинності і правопорушень серед дітей, захисту їх прав на освіту», від 30.12.2010 № 1312 «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Національної кампанії «Стоп насильство», від 30.12.2010 № 1313 «Про виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 листопада 2010 року № 2140 відділом кримінальної поліції у справах дітей, щодо дотримання норм Конвенції ООН про права дитини, забезпечити подальше виконання Обласної програми правової освіти населення області на

2016-2020 роки , плану реалізації заходів право просвітницького проекту «Я маю право!»на виконання наказу по школі про організацію роботи з профілактики правопорушень та злочинності серед учнів школи №74 від 30.09.2021р.

Аналіз роботи засвідчує, що з метою правової освіти, соціального самовизначення учнів, засвоєння ними певних знань, вироблення в них системи відносин і способів діяльності, здатності мислити, аналізувати інформацію, використовувати знання й уміння для творчого розв'язання різних проблем упродовж I семестру 2021/2022 навчального року здійснювалася цілеспрямована правовиховна робота.

Правовиховна робота здійснюється під час уроків та в позаурочний час і охоплює як учнів, так і їхніх батьків, вчителів, органи учнівського та місцевого самоврядування. Починаючи з початкових класів, проводиться діагностика: визначаються сім'ї, в яких вихованню дітей не приділяється належна увага; відбувається знайомство із житлово-побутовими умовами, визначається, яка допомога потрібна батькам у вихованні дитини. Морально-правові знання надаються учням молодших класів на уроках та в позаурочний час в поєднанні з власними спостереженнями; практичне дотримання дисципліни і порядку в класі і за його межами, збереження навколишнього середовища відіграють важливу роль у їхньому світогляді, моральному і правовому вихованні, у формуванні їхньої правової культури.

В старших класах робота спрямовується на пізнавально-інтелектуальну діяльність учнів: на підвищення виховної профілактичної ролі у попередженні аморальних, антисуспільних проявів учнів у шкільному учнівському колективі.

У школі склалася певна система, яка передбачає цілеспрямовану планову взаємопов'язану діяльність всіх членів педагогічного та учнівського колективу. Адміністрація школи є головною ланкою, яка забезпечує теоретичне та методичне керівництво роботою класних керівників та учнівського самоврядування, контролює

результати їх роботи, роботи керівників гуртків, батьківського комітету, медичної сестри, шкільної бібліотеки, методичних підрозділів.

Для налагодження ефективної та результативної роботи щодо забезпечення у школі правового виховання адміністрацією було видано ряд організаційних наказів, а саме:

- "Про призначення громадського інспектора";
- «Про заборону тютюнокуріння у школі та пропаганду здорового способу життя»;
- «Про активізацію роботи щодо запобігання жорстокого поводження з дітьми»;
- «Про створення Центру з профілактики та попередження правопорушень серед неповнолітніх» ;
- «Про організацію роботи батьківського всеобучу у 2021 – 2022 н.р.;
- «Про організацію роботи з профілактики ВІЛ – інфекції/ СНІДУ серед педагогів та учнів школи .

У школі існує система профілактичної роботи:

- контроль за відвідуванням учнями школи, навчальних занять та позакласних заходів;
- учні охоплені дорученнями та задіяні в заняттях шкільних гуртків, позакласних заходів;
- надається постійна адресна допомога окремим учням та сім`ям;
- проводяться цикли бесід на правову тематику з учнями, з батьками;
- складені акти обстеження всіх сімей, в яких проживають учні.

Упродовж I семестру 2021 – 2022 навчального року здійснювалась наступна робота:

- з 1 вересня з метою створення максимально сприятливих умов для співробітництва педагогів, учнів та їх батьків, проведення заходів направлених на запобігання та подолання відхилень у поведінці дітей та підлітків; здійснення адекватної до сьогоденних умов соціалізації дітей та підлітків, формування відповідальності учнів за вчинені дії та профілактики негативних проявів у молодіжному середовищі, допомоги правоохоронним органам у профілактиці злочинності та забезпеченні громадського порядку працює Центр профілактики;
- на засіданнях Центру профілактики розглядаються питання про особливості виховання дітей, які схильні до негативних проявів; про попередження шкідливих звичок та відхилення у їх поведінці; тримається на контролі питання відвідування школи учнями;
- члени педагогічного колективу ознайомлені з наказом Міністерства юстиції України «Про затвердження порядку взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах»; з «Переліком критеріїв та показників складних життєвих обставин»; «Кримінальним кодексом України»; з «Державною програмою боротьби зі злочинністю», з «Національною програмою «Діти України» та іншими документами на правову тематику (вересень), познайомлені з технологією постанови учнів на внутрішньошкільний облік (вересень);
- створено банк даних дітей з особливими психолого-педагогічними потребами (вересень).
- оформлено методичну папку «Нормативно-правова база. Рекомендації щодо проведення профілактичних заходів серед дітей та учнівської молоді з питань

попередження правопорушень та шкідливих звичок» та тематичну папку «Правовиховна та правоосвітницька робота».

Складені плани заходів:

- щодо профілактики правопорушень на період до травня 2022 року;
- заходи щодо посилення профілактичної роботи з запобігання правопорушенням та злочинності серед учнівської молоді;
- заходи щодо запобігання торгівлі людьми;
- щодо запобігання шкідливих звичок, куріння, вживання алкогольних напоїв, психотропних речовин та наркотиків; щодо профілактики булінгу в учнівському середовищі.

Методи правовиховної роботи

Важливе місце у процесі правового виховання поряд із формами посідають методи даного напрямку виховання. Це пов'язано насамперед з тим, що вони, з одного боку, обумовлюють характер взаємовідносин між вихователями та вихованцями, а з іншого — саме використання прогресивних методів правового виховання надасть змогу вирішити завдання та досягти мети у правовиховній роботі.

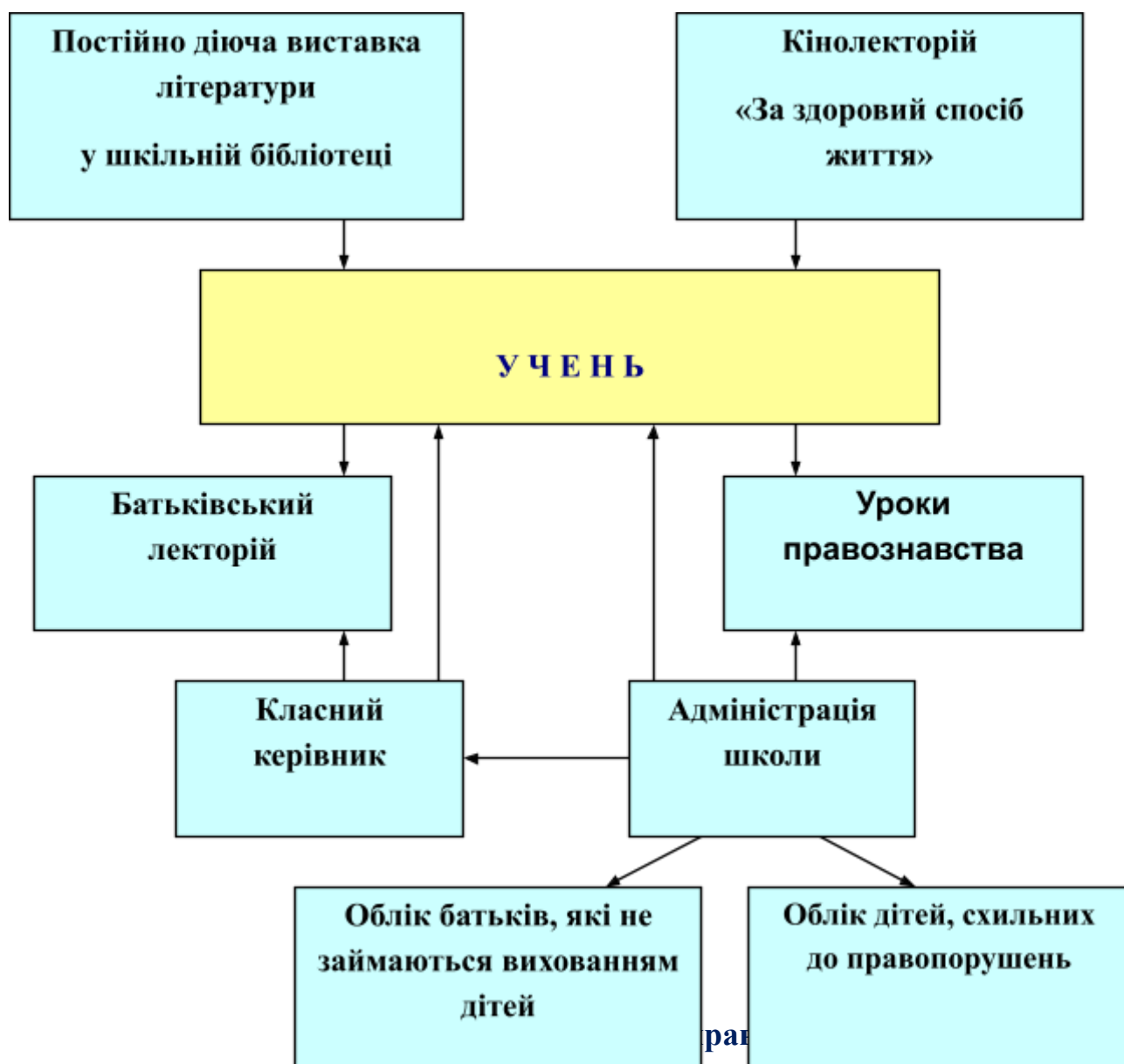
Метод правового виховання — це сукупність способів і прийомів правовиховного впливу, які забезпечують реалізацію та досягнення мети виховання.

Серед **методів правового виховання** використовуються:

- переконання,
- покарання (примус),
- позитивний приклад,
- заохочення,
- змагання, спостереження, критика і самокритика, розв'язання юридичних казусів,

- наочність,
- квести,
- майстер-класи.

Система роботи Селещинського ліцею щодо попередження правопорушень

на 2021-2022н.р.

Мета: модернізувати систему попередження правопорушень і злочинів серед неповнолітніх; запобігання дитячої бездоглядності; рання профілактика девіантної поведінки, що передуює протиправним діям.

Завдання:

- здійснення комплексної психолого-медико-педагогічної діагностики з метою визначення причин виникнення проблем у навчанні, спілкуванні та ін.;
- вибір оптимального способу навчання для кожної дитини і вибір заходів психо-корекційного впливу на її особистість;
- надання індивідуально зорієнтованої педагогічної, психологічної, соціальної, правової і медичної допомоги дітям і підліткам;
- консультативна допомога батькам або особам, які їх замінюють;
- методична і практична допомога фахівцям, що займаються питаннями реабілітаційно-коректувальної діяльності.

Принципи діяльності:

1. Принцип комплексного підходу до діагностики і реалізації потенційних можливостей дітей у навчанні й вихованні;
2. Індивідуалізації і водночас диференціації підходів до навчання й виховання дітей із проблемами в навчанні;
3. Варіантності у виборі форм організації навчання й виховання дітей даної категорії;
4. Ранньої психолого-медико-педагогічної діагностики і корекції порушених психофізіологічних функцій дітей і проявів соціальної дезадаптації, що є основними причинами утруднень у навчанні;
5. Коректувальної спрямованості навчання й виховання;
6. Спрямованості системи навчання й виховання на збереження і розвиток здоров'я дітей;
7. Дотримання прав дітей і підлітків, соціального патрунування тих, хто потребує особливої уваги.

Напрями роботи:

- діагностичний;
- психо-корекційний;
- оздоровчий;
- навчально-виховний;
- соціально-правовий;
- консультаційний;
- науково-методичний

Шляхи реалізації програми:

1.Ліквідація прогалин у знаннях учнів

Щоденний контроль за успішністю з боку класного керівника і батьків дозволяє своєчасно вжити заходів для ліквідації прогалин у знаннях шляхом проведення додаткових занять та індивідуальної роботи з такими учнями, організації допомоги тим, хто відстає, як педагогом-наставником, так і успішними учнями.

2.Боротьба з пропусками занять

Класні керівники ведуть щоденний контроль за відвідуванням уроків. У разі пропуску занять учнем з'ясовують у батьків причину відсутності. Також установлюється контроль з боку батьків і педагогів.

3.Організація дозвілля учнів

Широке залучення учнів до занять спортом, художньою творчістю, гуртковою роботою — один із найважливіших напрямів виховної діяльності, що сприяє розвитку творчої ініціативи дитини, активному корисному проведенню дозвілля, формуванню законослухняної поведінки.

План правовиховної роботи
психологічної служби Селещинського ліцею
на 2021-2022 н.р.

№	Вид роботи	
1.	Уточнити і скласти з класними керівниками списки учнів, схильних до правопорушень. Оновлення бази даних спецкатегорій.	
2.	Спланувати і проводити індивідуальну та групову роботу з учнями, батьками, які потребують психологічної допомоги.	
3.	Проводити анкетування, тестування учнів з метою виявлення відхилень у поведінці.	
4.	Проводити психологічну просвіту серед батьків, учнів, вчителів з метою профілактики правопорушень серед учнів ліцею..	
5.	Проведення годин спілкування, занять з елементами тренінгу, лекцій, бесід, з правової тематики, з профілактики шкідливих звичок та популяризації здорового способу життя людини.	
6.	Надання індивідуальних консультацій батькам та вчителям за результатами виявлення відхилень у поведінці учнів	

7.	Зустрічі з працівниками правоохоронних органів, органів юстиції, працівниками соціальних служб та лікарями	
8.	Засідання центру профілактики правопорушень	
9.	Корекційна робота з учнями, які мають відхилення у поведінці.	

Відповідно до Закону України «Про охорону дитинства» та Конвенції ООН про права дитини, кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканість, захист гідності та найкраще забезпечення її інтересів.

Однією зі складових профілактичної роботи щодо попередження бездоглядності, правопорушень, злочинності та інших негативних явищ серед дітей є робота психологічної служби. А це ціла система заходів виховного, правового, соціально-культурного характеру, яка включає в себе складання планів роботи, розробку та використання різних методик, діагностування, анкетування, соціальне опитування, бесіди, ігри з елементами тренінгу та ін.

Так, зокрема, у превентивній діяльності психологічна служба школи застосовує, у першу чергу, спостереження за учнями під час перерв та на уроках і використовує методику «Карта спостережень Стотта» для виявлення дітей з порушеннями у поведінці. Психолог та соціальний педагог проводять збір інформації про рівень соціально-побутових умов (відвідування вдома), умінь і навичок учня. У ході таких спостережень та спілкування здійснюється виявлення неблагополуччя в системі відносин дитини з дорослими, вчителями, батьками та однолітками. Крім того, обов'язковим є аналіз соціометричного статусу учня в колективі класу за допомогою методики «Соціометрія», а також проводиться первинна профілактика, яка включає в себе бесіди з учнями:

- «Я та моя родина»;- «Мої друзі»;- «Моя поведінка вдома та в школі»;- «Мої емоції»;- «Виконуй свої обов'язки та дотримуйся своїх прав».

Соціальний педагог та практичний психолог проводять бесіди та надають індивідуальні консультації класному керівникові, батькам про те, як краще спілкуватися з дитиною, щоб застерегти її від негативних вчинків. Постійно виступають на батьківських зборах на теми: «Методи виховання», «Наслідки гіперопіки», «Виховання дисциплінованості у дітей», «Довірливі стосунки у родині».

Доволі результативною формою роботи з дітьми є проведення різноманітних занять з елементами тренінгів: така форма роботи дає можливість сприяти розвитку навичок педагогічної взаємодії учня та вчителя. Проводяться групи занять з попередження шкільної дезадаптації, зокрема, «Крокуємо дорогою адаптації», «Перший раз у 5 клас».

Для учнів 6-11 класів протягом року проводяться просвітницькі заняття, бесіди, виховні години:

- «Поговоримо про закон»;
- «Бережи своє життя»
- «Комп'ютерна залежність»;
- «Цінність життя»;
- «Молодь обирає здоровий спосіб життя»;- «Правда про наркотики»; «Майбутнє починається сьогодні» та інші. Вторинна профілактика зосереджена на роботі з дітьми «групи ризику», яка включає в себе:
 - поглиблену психодіагностику;
 - індивідуальне консультування батьків і вчителів;
 - залучення до співпраці спеціалістів (соціальної служби тощо). За висновками проведених методик складається корекційно-розвивальна програма, яка допомагає у процесі формування адекватної поведінки учня.

На допомогу вчителю розроблені рекомендації щодо організації профілактичної роботи та спілкування з дітьми: «10 прийомів покращення поведінки в класі», «Табу в

конфліктній ситуації», «Пам'ятка для вчителя в роботі з батьками», «Вимоги і певні неписані правила».

З метою поширення та висвітлення інформації про роботу психологічної служби на сайті школи створена рубрика «Сторінка психолога», де можна знайти рекомендації та поради щодо спілкування з дітьми.

СИСТЕМА РОБОТИ З ВАЖКОВИХОВУВАНИМИ УЧНЯМИ

У загальноприйнятому розумінні до важковиховуваних відносяться фізично здорові діти, у поведінці яких спостерігаються неорганізованість, недисциплінованість, хуліганство, правопорушення, опір виховним впливам. Процес виховання являє собою складну взаємодію вихователів та вихованців, основу на взаєморозумінні та позитивних взаємостосунках. Послаблення виховного впливу здебільшого призводить до посилення негативних впливів оточуючого середовища.

Поведінку важковиховуваних дітей часто називають девіантною.

Девіантна поведінка — це поведінка з відхиленнями. Психологи розглядають девіантність як поведінку, що перебуває на межі правової та деліквентної (кримінальної, що має ознаки злочину). Таких дітей, яким притаманні відхилення у поведінці, називають по-різному: недисципліновані, педагогічно або соціально занедбані, важкі діти, важковиховувані, схильні до правопорушень, девіантні підлітки тощо.

Симптоми такої поведінки можна часто побачити ще з молодшого шкільного віку. Якщо вчасно не звертати уваги, не реагувати, вважаючи, що дитина ще маленька, то це може призвести до дуже негативних ситуацій.

Девіантна поведінка дітей молодшого шкільного віку говорить про те, що не було взаєморозуміння та відповідності у вихованні дитячого садка та батьків. Коли батьки вперто не хотіли бачити проблему, яка вже виникла у їхньої дитини. Адже, у більшості випадків, батьки вважають, що винні всі інші: вихователі у садочку, чужі діти, вчителі, але зовсім не їхня дитина.

На жаль, проблема важковиховуваних дітей стала досить актуальною сьогодні у нашій країні. На поведінку неповнолітніх впливає багато різних факторів:

- вплив ЗМІ на нерозвинену психіку дитини;
- вседозволеність у користуванні інтернетом, комп'ютерними іграми, кінофільмами та ін.;
- неконтрольованість з боку батьків;
- економічна нестабільність родини;
- соціальна та політична ситуація у країні;
- генетична спадковість.

Щоб зрозуміти, як вирішити проблему асоціальної поведінки підлітка, необхідно з'ясувати та вивчити причини її появи. З цією метою створений комплекс заходів, який дає максимальну можливість

- виявити та зрозуміти причину такої поведінки дитини;
- організувати профілактичну роботу, направлену на усунення причини;
- створити комфортні умови для розвитку особистості учня.

Організація спортивних олімпіад, змагань, конкурсів, виставок, залучення до них дітей не тільки як учасників, а й як уболівальників, глядачів, організаторів, допомагає задовольнити потребу учнів у спілкуванні, стимулює їхню активність у школі, значно обмежуючи ризик мотивації до асоціальної поведінки.

4. Пропаганда здорового способу життя

У пропаганді здорового способу життя вдало використовуються такі заходи:

- бесіда медпрацівника (педіатра, нарколога, сексопатолога, шкільного медпрацівника) в класі з проблеми, яку обрали як пріоритетну самі учні;
- проблемна бесіда або дискусія (диспут, розумовий штурм), підготовлена за підтримки класного керівника самими учнями, круглий стіл;
- зустріч зі знаменитостями, цікавими гостями (зірка, спортсмен, тренер), спілкування з якими демонструє переваги здорового способу життя;
- «класна відео-година» з обговоренням відеофільму або фрагментів кінострічок, записи телепередачі, зроблених самим педагогом;
- інтерактивні методи роботи: конкурси, агітбригади, КВК, проектна діяльність, тренінги.

5. Правове виховання

Широка пропаганда серед учнів, їхніх батьків (законних представників) правових знань — необхідна ланка в профілактиці асоціальної поведінки. Важливо починати правове виховання учнів ще з початкової школи, але враховувати при цьому вікові особливості дітей. Проведення бесід на класних годинах, батьківських зборах, роз'яснювальної роботи про види відповідальності за ті або ті протиправні вчинки, характерні для підліткового середовища види злочинів, про адміністративну, цивільно-правову, кримінальну відповідальність неповнолітніх та їхніх батьків мотивують до усвідомленості своїх дій. Увага учнів акцентується не тільки на каральних, а й на захисних функціях правових норм, широко використовуються приклади з практики.

6. Робота з виявлення учнів і сімей, які перебувають у соціально-небезпечному становищі

Соціальний педагог, класні керівники знайомляться з житловими умовами учнів, у домашній обстановці проводять бесіди з батьками, дорослими членами сім'ї,

складають акти обстеження житлових умов, з'ясовують становище дитини в сім'ї, її взаємини з батьками.

Важливими напрямками в цій роботі є:

- встановлення довірливих стосунків між батьками і фахівцем (класний керівник, соціальний педагог, психолог);
- роз'яснення батькам основ взаємин із метою розуміння ними причин негативних проявів у поведінці дитини (гнів, агресія, образа, страх тощо); для усвідомлення ними того, що істинна причина деструктивних переживань може лежати глибше за зовнішні прояви. Тому за кожною негативною дією або випадками активного протесту в поведінці слід шукати нереалізовану потребу;
- формування в батьків правильного ставлення до самооцінки або відчуття самоцінності дитини, оскільки з корекції цього відчуття починається будь-яка допомога як дитині, так і сім'ї з «важкою» дитиною. Провідним правилом є необхідність уваги до успіхів дитини та її потреби у визнанні. Тільки в цих умовах формується стійка установка її активності;
- настанова, спрямована на формування в батьків відчуття впевненості в собі під час вирішення проблем у вихованні.

7.Проведення індивідуальної виховної роботи.

Індивідуальна профілактична робота проводиться з батьками (законними представниками) неповнолітніх, якщо вони не виконують своїх обов'язків щодо виховання, навчання, утримання, або негативно впливають на їхню поведінку, або жорстоко поводяться з ними.

№	Заходи	Термін виконання	Відповідальний
1. Ліквідація прогалин у знаннях учнів			

1.1.	Щоденний контроль за успішністю	Постійно	Класні керівники
1.2.	Контроль за успішністю з боку батьків	Систематично	Батьки
1.3.	Інформування батьків із питань критеріїв і показників досягнення учнями певного рівня навчання	Постійно	Класні керівники, учителі-предметники
1.4.	Індивідуальні бесіди з учнями, що мають прогалини у знаннях	Систематично	Класні керівники, учителі-предметники
1.5.	Індивідуальні бесіди з батьками	Систематично	Класні керівники
1.6.	Психологічні індивідуальні бесіди. Визначення рівня уваги, пам'яті, мислення, мовлення, інтелекту	Систематично	Практичний психолог
1.7.	Організація додаткових консультацій, індивідуальних занять	Систематично	Адміністрація, учителі-предметники
1.8.	Спостереження за кожним учнем в урочний та позаурочний час	Постійно	Класні керівники, практичний психолог

2. Боротьба з пропусками занять

2.1.	Щоденний контроль за відвідуванням уроків	Постійно	Класні керівники
2.2.	Інформування батьків про пропуски занять їхніми дітьми	Систематично	Класні керівники
2.3.	Індивідуальні бесіди з учнями, батьками	Постійно	Класні керівники
2.4.	Психологічні індивідуальні бесіди з учнями. Визначення самоконтролю	Систематично	Практичний психолог
2.5.	Робота центру профілактики правопорушень	Систематично	Заступник директора з ВР

3. Організація дозвілля учнів

3.1.	Розширення мережі гуртків	протягом року	Адміністрація
3.2.	Широке залучення учнів до занять спортом, художньою творчістю	протягом року	Класні керівники
3.3.	Організація олімпіад, конкурсів, виставок, проведення предметних тижнів	протягом року	Адміністрація, класні керівники, учителі-предметники
3.4.	Запроваджувати в школі нові ігрові, дискусійні заходи для дітей та юнацтва: – проведення рольових ігор на зразок «Захист прав дітей в нашій державі»; – уроки ввічливості «Я і мої права»; – дебати «Чи потрібен я Україні таким, яким я є сьогодні?», «Що таке правомірна поведінка?», «Як ти співвідносиш правові та моральні норми у своєму житті?»; – брейн - ринги (за розділом І Конституції України або «Система захисту прав людини в Україні: минуле та сучасне»); – тренінги: «Закон і я», «Право та молодь»; – цикл виховних годин з теми «Культура поведінки»; – психологічні тренінги для учнів щодо проблем подолання стресів, кризових ситуацій, вирішення внутрішньо-сімейних проблем, емоційних травм.	протягом року	Заступник директора з ВР, педагог-організатор
3.5.	Організація оздоровлення учнів, схильних до правопорушень, учнів пільгових категорій	травень-серпень	Заступник директора з ВР, класні керівники
4. Пропаганда здорового способу життя			

4.1.	Проведення виховних годин, годин спілкування на відповідну тематику	протягом року	Заступник директора з ВР, класні керівники
4.2.	Організація роботи кінолекторію «За здоровий спосіб життя»	Систематично	Заступник директора з ВР
4.3.	Індивідуальні бесіди з учнями на антитютюнову та антиалкогольну тематики	Систематично	Класні керівники
4.4.	Лекції представників служби у справах сім'ї, молоді та спорту	протягом року	Заступник директора з ВР
4.5.	Проведення анкетувань та тестів на виявлення учнів, які палять, вживають алкогольні напої	протягом року	Практичний психолог, класні керівники
4.6.	Організація та проведення зустрічей з медичними працівниками (гінекологом, венерологом, наркологом)	протягом року	Заступник директора з ВР, медична сестра
4.7.	Проведення акції «Замість цигарки – цукерка» (до Всесвітнього дня боротьби із тютюнопалінням)	Травень	Заступник директора з ВР
4.8.	Зустрічі зі знаменитостями, цікавими гостями (спортсмени, тренери)	протягом року	Заступник директора з ВР
4.9.	Інтерактивні методи роботи: конкурси, агітбригади, КВН, проектна діяльність, тренінги.	протягом року	Заступник директора з ВР, педагог-організатор
4.10	Участь у конкурсі «Молодь обирає здоров'я»	протягом року	Заступник директора з ВР, педагог-організатор
4.11	Психологічні індивідуальні бесіди з учнями	систематично	Практичний психолог
4.12	Організація і проведення змагань, турнірів	протягом року	Учителі фізичної культури

4.1 3	Організація лікувально-профілактичної роботи з учнями, проведення бесід: – «Про дотримання режиму дня учнями школи» – «Обережно! Отруйні гриби!» – «Профілактика гострих респіраторних захворювань» – «Попередження травматизму під час канікул» – «Шкідливі звички» – «Гігієнічні вимоги щодо виконання домашніх завдань» – «Ботулізм, його профілактика» – «Профілактика СНІДу» – «Інфекційні хвороби, їх профілактика» – «Профілактика гепатиту» – «Особливості потреб у вітамінах та мінеральних солях» – «Про проведення профілактичних заходів щодо захисту організму від грипу» – «Про профілактику зловживань наркотиків»	протягом року	Класні керівники
----------	--	---------------	------------------

5. Правове виховання

5.1.	Проведення виховних годин, годин спілкування на правову тематику	протягом року	Заступник директора з ВР, класні керівники
5.2.	Підготовка і проведення циклу інформаційних хвилюнок на правову тематику	протягом року	Заступник директора з ВР
5.3.	Організація і проведення Тижня, Місячника правових знань	I семестр, II семестр	Заступник директора з ВР
5.4.	Зустрічі з працівниками кримінальної служби у справах неповнолітніх	протягом року	Заступник директора з ВР

5.5.	Організувати проведення тренінгу «Закон і ми!» Ознайомити учнів з правами і обов'язками громадян України	протягом року	Учитель правознавства
5.6.	Діагностика стану агресії у підлітків	протягом року	Практичний психолог
5.7.	Взяти участь у конкурсі учнівських проектів	протягом року	Заступник директора з ВР, керівник гуртка
5.8.	Проведення батьківських зборів із залученням працівників правоохоронних органів	протягом року	Заступник директора з ВР
5.9.	Оновлення правових куточків	протягом року	Заступник директора з ВР, педагог-організатор
5.10	Організація виставки в шкільній бібліотеці на правову тематику	протягом року	Шкільний бібліотекар

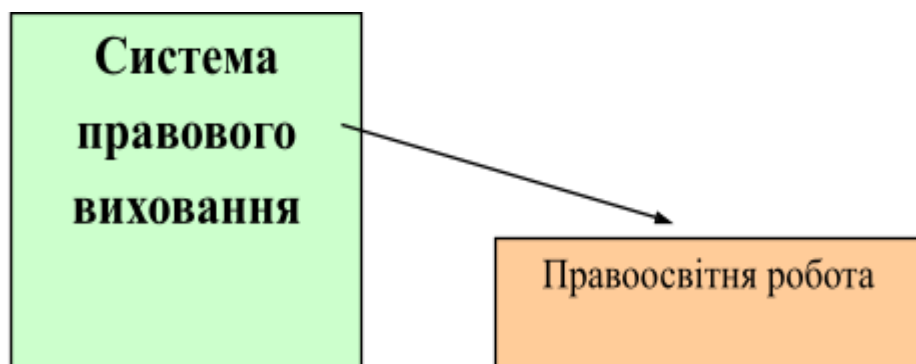
6. Робота з виявлення учнів і сімей, які перебувають у соціально-небезпечному становищі

6.1	Поновлювати банк даних про дітей, які живуть в особливо складних умовах, учнів девіантної поведінки	постійно	
6.2.	Відвідування сім'ї дітей, схильних до правопорушень, з метою обстеження житлово-побутових умов	протягом року	Класні керівники, голова штабу правопорушень
6.3.	Індивідуальні бесіди з учнями і батьками	систематично	Заступник директора з ВР
6.4.	Закріплення за учнями наставників	протягом року	Заступник директора з ВР, практичний психолог
6.5.	Складання загальної психологічної характеристики на кожного учня,	протягом року	Практичний психолог, класні керівники

	схильного до правопорушень. Ведення індивідуального щоденника		
6.6.	Робота з батьками дітей, схильних до правопорушень. Психологічні бесіди (поради, побажання, вимоги)	протягом року	Практичний психолог
6.7.	Провести тест-опитувальник про взаємовідносини батьків в сім'ї	протягом року	Практичний психолог
6.8.	Зустрічі з батьками дітей соціального ризику	протягом року	Заступник директора з ВР
6.9.	Визначити психологічну атмосферу у сім'ях підлітків, схильних до правопорушень	протягом року	Практичний психолог

7. Проведення індивідуальної виховної роботи

7.1.	Індивідуальні бесіди з учнями, батьками	протягом року	Класні керівники, практичний психолог
7.2.	Діагностика стану агресії у підлітків	протягом року	Практичний психолог
7.3.	Визначити рівень тривожності учнів, схильних до правопорушень	протягом року	Практичний психолог
7.4.	Психологічні бесіди з учнями пільгових категорій	протягом року	Практичний психолог
7.5.	Зустрічі з батьками дітей соціального ризику	протягом року	Заступник директора з ВР
7.6.	Робота з учнями молодших та середніх класів з метою виявлення мотивів поведінки	протягом року	Класні керівники, практичний психолог

Заходи

по запобіганню правопорушень та бездоглядності

Термін виконання	Зміст роботи	Відповідальний
ВЕРЕСЕНЬ	1. Виявити дітей з девіантною поведінкою, взяти на внутрішньошкільний облік. 2. Відвідувати сім'ї дітей, схильних до правопорушень з метою обстеження житлово-побутових умов та проведення бесід з батьками. Знайомство та бесіди з однокласниками та друзями учнів з девіантної поведінкою	Заступник директора з ВР, класні керівники, служба у справах дітей
ЖОВТЕНЬ	1. Розробити програму з профілактики правопорушень серед неповнолітніх. 2. Створення штабу профілактики правопорушень. 3. Індивідуально провести спостереження за кожним учнем в урочний та позаурочний час. 4. Закріпити за учнями наставників. 5. Скласти загальну психологічну характеристику на кожного учня, схильного до правопорушень.	Заступник директора з ВР, педагог-організатор, класні керівники
ЛИСТОПАД	1. Провести бесіди на правовиховну тематику в кожному класі. 2. Підготовка та проведення циклу лінійок на правову тематику. 3. Психологічні індивідуальні бесіди з учнями, які мають девіантну поведінку, з метою виявлення аномалій у поведінці. Визначення рівня уваги, пам'яті, мислення, мовлення, самоконтролю, інтелекту. 4. Зустрічі з працівниками кримінальної служби у справах неповнолітніх. 5. Провести заходи на правову тематику: брейн-ринг, усний журнал «Державні символи», судові засідання на антитютюнову та антиалкогольну тематику. 6. Організація роботи кінолекторію «За здоровий спосіб життя».	Заступник директора з ВР, педагог-організатор, класні керівники, практичний психолог

ГРУДЕНЬ	1. Робота з батьками дітей, схильних до правопорушень. Психологічні бесіди (поради, побажання, вимоги). 2. Провести семінар-практикум для батьків «Рання профілактика правопорушень та злочинів». 3. Визначити психологічну атмосферу у сім'ях підлітків, схильних до правопорушень. 4. Провести тест-опитувальник про взаємовідносини батьків в сім'ї. 5. Залучити учнів з девіантною поведінкою до проведення Новорічних заходів.	Заступник директора з ВР, педагог-організатор, класні керівники, практичний психолог
СІЧЕНЬ	1. Організувати проведення тренінгу «Закон і ми». Ознайомити учнів з правами та обов'язками громадян України. 2. Діагностика стану агресії у підлітків. 3. Визначити рівень тривожності учнів, схильних до правопорушень. 4. Робота батьківського лекторію «За здоровий спосіб життя».	Заступник директора з ВР, учитель правознавства
ЛЮТИЙ	1. Бесіди «Як спланувати своє майбутнє і правильно обрати професію?» ((9-11 класи). 2. Провести тест на професійну орієнтацію учнів. 3. Залучити учнів з девіантною поведінкою до гурткової роботи. 4. Продовжити роботу кінолекторію «За здоровий спосіб життя» разом із представниками служби у справах сім'ї та молоді.	Заступник директора з ВР, педагог-організатор, класні керівники
БЕРЕЗЕНЬ	1. Психологічні бесіди з учнями пільгових категорій, а саме: сиротами, позбавлених батьківського піклування, з неблагополучних сімей. 2. Зустрічі з батьками дітей соціального ризику. 3. Робота з учнями молодших та середніх класів з метою виявлення мотивів поведінки.	Заступник директора з ВР, класні керівники, практичний психолог
КВІТЕНЬ	1. Лекція на тему: «Життя – це гра, а ми актори в ньому...» (висвітлення питання ролі індивіда у суспільстві). 2. Проведення анкетувань та тестів на виявлення учнів, які палять, вживають алкогольні напої.	Заступник директора з ВР, педагог-організатор, практичний психолог

	3. Організація та проведення зустрічей з медичними працівниками (гінекологом, венерологом, наркологом). 4. Продовження роботи кінолекторію для батьків «За здоровий спосіб життя».	
ТРАВЕНЬ	1. Проведення акції «Замість цигарки – цукерка» (до Всесвітнього дня боротьби із тютюнопалінням). 2. Організація оздоровлення учнів, схильних до правопорушень. 3. Зустріч учнів старших класів з головними спеціалістами Машівського районного управління юстиції 4. Підсумок проведеної роботи, планування діяльності на період літніх канікул та наступний навчальний рік.	Заступник директора з ВР, педагог-організатор

Заходи Селещинського ліцею

щодо співпраці з інспекторами ювенальної превенції

1. Приймати участь у засіданнях координаційної ради з питань профілактики правопорушень, злочинності серед неповнолітніх, бездоглядності та безпритульності у дитячому та підлітковому середовищі.

По потребі, заступник директора з виховної роботи

2. Забезпечити поповнення банку даних дітей, які перебувають у надзвичайних та складних житлових умовах, схильних до протиправної поведінки, своєчасно вживати відповідних заходів щодо їхнього соціально-правового захисту.

*Постійно, заступник директора з виховної роботи,
класні керівники*

3. Сприяти своєчасному виявленню та влаштуванню до навчальних закладів дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, поповненню банку даних дітей вказаної категорії.

Постійно, заступник директора з виховної роботи,

4. Своєчасно забезпечувати контроль за дотриманням вимог чинного законодавства щодо захисту майнових / житлових / прав неповнолітніх.

По потребі, заступник директора з виховної роботи,

класні керівники

5. Забезпечити своєчасне виявлення функціонально неспроможних сімей, ведення їх обліку, систематично здійснювати перевірку умов утримання і виховання в таких сім'ях неповнолітніх.

Постійно, класні керівники

6. Брати участь у судових засіданнях, розглядах справ про правопорушення, злочини, скоєні неповнолітніми, позбавлення батьківських прав.

По потребі, адміністрація, класні керівники

7. Проводити щорічний рейд „ Урок» з метою перевірки виконання Закону України „ Про освіту „ в частині охоплення навчанням дітей та учнівської молоді, профілактики правопорушень, бездоглядності та бродяжництва.

Щорічно, адміністрація, класні керівники

8. Сприяти поповненню банку даних неповнолітніх, які вживають спиртні напої, наркотичні речовини.

Постійно, заступник директора з виховної роботи,

класні керівники

9. Приймати участь у благодійних акціях до Дня захисту дітей, Дня спільних дій в інтересах дітей, Новорічних та Різдвяних святах та інших.

Щорічно, заступник директора з виховної роботи

10. Організувати та провести у школі місячник правових знань.

Розроблені рекомендації для батьків щодо профілактики та запобігання правопорушень, пияцтва, наркоманії та тютюнопаління серед підлітків.

Проведені заходи з превентивного виховання учнів:

- «Наркотики та статистика» (засідання батьківського лекторію);
- «Перші ознаки вживання дитиною наркотиків» (профілактична бесіда); «Психічне та фізичне здоров'я школяра» (зустріч з медпрацівником);
- «Куди звертатися за допомогою з боку держави в разі необхідності захисту прав дитини» (юридичний порадник);
- «Якщо дитина спілкується з працівниками органів внутрішніх справ» (консультація для батьків);
- «Роль батьків у правовому вихованні дітей» (семінар).

Під час проведення батьківських зборів постійно аналізується стан поведінки учнів, пропуски уроків без поважної причини.

Питання, що стосуються профілактики злочинності, попередження правопорушень з метою правової та правоосвітньої роботи, розглядалися на Раді профілактики відповідно до плану роботи.

Питання, що стосуються профілактики злочинності, попередження правопорушень розглядалися на нарадах при директорові:

- у жовтні: аналіз причин пропусків, спізнень та неуспішності, проведення індивідуальної роботи на виконання Закону України «Про освіту», поточний контроль всеобучу, відвідування школи учнями групи ризику, дітьми з неблагонадійний сімей; контроль за станом роботи педколективу з охорони прав дитини; аналіз зайнятості учнів в позаурочний час;
- у листопаді: організація проведення роботи з профілактики шкідливих звичок; охоплені гуртковою роботою учнів (на виконання Закону України «Про охорону дитинства») «Про проведення рейдів, всеобуч, контроль за організацією та проведення позакласної роботи з основ наук, аналіз діяльності класних керівників по забезпеченню умов для реалізації конституційних прав громадян України, виконання Закону «Про загальну середню освіту»;
- у грудні: аналіз роботи Ради школи з питань попередження правопорушень у школі.

Морально-правове виховання та профілактична робота з учнями

Мета: формування правової культури, прищеплення учням поваги до прав і свобод людини, забезпечення знання і виконання учнями Законів України; усвідомлення учнями своїх прав, свобод, обов'язків, свідоме ставлення до законів та державної влади.

№ з/п	Заходи	Дата проведення	Клас	Відповідальні
1	Акція: «Турбота». Уточнення та упорядкування списків учнів груп ризику та дітей, що потребують особливої педагогічної уваги.	До 07.09.	1 – 11	Заступник директора з ВР, кл. керівники
2	Акція: «Сім'я». Складання актів обстеження житлово-побутових умов сімей категорійних дітей.	До 10.09.	1 – 11	Соціальний педагог, кл. керівники
3	Акція: «Підліток». Рейд - перевірка умов проживання учнів, схильних до правопорушень, складання актів.	До 10.09.	1 – 11	Заступник директора з ВР., шкільний психолог, педагог-організатор, кл. керівники
4	Створення на новий навчальний рік шкільної комісії з профілактики правопорушень серед неповнолітніх.	До 01.09.		Заступник директора з виховної роботи
5	Аналіз організації літнього відпочинку школярів, зокрема дітей-сиріт, дітей з багатодітних, малозабезпечених, дітей з сімей, що опинилися в скрутних життєвих обставинах, учнів, які	До 01.09.	1 – 11	Заступник директора з виховної роботи

	перебувають на внутрішкільному обліку.			
6	Проведення анкетування учнів і батьків з метою вивчення психологічного розвитку дитини	До 28.09.	1	Заступник директора з виховної роботи, кл. керівники, шкільний психолог
7	Година спілкування «Про необхідність дотримання внутрішньшкільного розпорядку»	03.09.-07.09.	1 – 11	Кл. керівники
8	Провести просвітницько-профілактичні заходи з питань протидії торгівлі людьми	Вересень – листопад	1 – 11	Кл. керівники
9	Профілактичні бесіди працівників з учнями	Упродовж року (згідно з планом спільних заходів)	5 – 11	Заступник директора з ВР, кл. керівники
10	Учніське самоврядування-організувати рейди-перевірки «урок», «Зовнішній вигляд учня»	Жовтень		Заступник директора з виховної роботи
11	Аналіз зайнятості в гуртках дітей, схильних до правопорушень, та з сімей, що опинилися в скрутних життєвих обставинах	28.09.	1 – 11	Заступник директора з виховної роботи, кл. керівники
12	Урок-практикум, присвячений дню народження М.Грушевського	11.10.	8	Учитель історії

13	Психологічна година спілкування , «Я, мої вчинки та моє здоров'я»	12.10.	1-4	Класні керівники 1-4 класів
14	Всеукраїнський Тиждень права	01.11 – 30.11.	9-11	Учитель правознавства
15	Місячник правових знань	лютий	9 – 11	Учитель правознавства
16	Участь у змаганнях з інтелектуальної гри «Брейн-ринг»	листопад	5	Педагог-організатор, вчитель історії
17	Години спілкування до Міжнародного дня прав людини	07.12.	5 – 11	класні керівники 5-11 класів
18	« Турнір правознавців»	протягом листопада	9-11	Педагог-організатор, члени учнівської ради
19	Аналіз стану відвідування школи учнями, схильними до правопорушень.	21.12	1-11	Заступник директора з виховної роботи
20	Рейд-перевірка умов проживання учнів, які опинилися в скрутних життєвих обставинах. Акція:«Турбота».	21.12.	1-11	Класні керівники
21	Година спілкування «Обов'язок. Відповідальність. Совість».Слайд-шоу «Шкідливі звички».	21.12.	10	Класні керівники 9-х класів Малишева І.М.
22	Проведення індивідуальних бесід з учнями, які схильні до правопорушень . Анкетування. Діагностика даної категорії учнів.	Упродовж півріччя	1 – 11	Заступник директора з ВР., шкільний психолог класні керівники

23	Оновлення виставки «Вивчаємо свої права та обов'язки».	Жовтень		Педагог-організатор
24	Засідання центру профілактики правопорушень	Щомісяця		Харчук Л.Д.
25	Проведення батьківських зборів із запрошенням працівників правоохоронних органів для роз'яснювальних бесід з питань відповідальності батьків за поведінку своїх дітей	За планом	1-11	Заступник директора з НВР, класні керівники
26	Робота практичного психолога школи щодо надання методичної і психологічної допомоги учням, батькам, класним керівникам	За планом	1-11	Практичний психолог
27	Участь у районних заходах.	Протягом року	5-11	Заступник директора з НВР, педагог-організатор
28	Проведення акцій милосердя: «Турбота», «Пам'ятник», «Поспішай робити добро», «Ветеран живе поряд», «Афганістан болить в моїй душі», «Добра справа» волонтерська допомога воїнам АТО.	Протягом року, згідно плану	5-11	Заступник директора з НВР., педагог-організатор.

Формування здорового способу життя

Мета: пропагандування здорового способу життя; проведення оздоровчо-профілактичної роботи серед підлітків; формування усвідомлення учнями ролі фізичної досконалості у гармонійному розвитку особистості, мотивація здорового способу життя; виховання відповідального ставлення до власного здоров'я та турбота про безпеку власної життєдіяльності.

	Заходи	Дата проведення	Клас	Відповідальні
1	Єдиний урок з безпеки дорожнього руху	25,26. 10.	1 – 11	Класні керівники
2	Місячник: «Увага! Діти на дорозі». Проведення годин спілкування з попередження дорожньо - транспортного травматизму. Виставка малюнків : «Ми – пішоходи!»	03.09. – 28.09.	1 – 11	Заступник директора з ВР, класні керівники
3	Бесіда:«Правила дорожнього руху»	04.09.	5 класи	Євтушенко І.О. Інспектор
4	Тиждень безпеки життєдіяльності	Жовтень-листопад згідно графіку	1-11	Педагог-організатор , класні керівники
5	Всеукраїнський Олімпійський урок та Олімпійський тиждень. День здоров'я.КВЕСТ. Посвята у старшокласники.	02-11.09. 13.09.	1-11	Заступник директора з ВР, класні керівники, учителі фізкультури

6	До дня Українського козацтва. Спортивне свято „З козаків візьмемо приклад”	12.10.	7 – 8	Педагог-організатор, учителі фізкультури
7	Тиждень пропаганди здорового способу життя. Тематичні виховні заходи «Здорова людина-здорове суспільство»	30.11 – 04.12.	1 – 11	Заступник директора з ВР, педагог-організатор, кл. керівники
8	Конкурс-виставка малюнків до Міжнародного дня відмови від паління	16.11.	8-11	Учитель образотворчого мистецтва
9	Першість школи по баскетболу	13.11.	9 – 11	Учитель фізкультури
10	Спортивні зустрічі «Веселі старти»	23.11-24.11.	1 – 4	Класні керівники 1-4 класів
11	1 грудня- Всесвітній день толерантного ставлення до ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД	03.12.	5 – 11	Соціальний педагог, педагог-організатор, класні керівники
12	Конкурс плакатів „СНІД - чума ХХІ століття”	03.12.	10 – 11	Педагог-організатор
13	Відеолекторій „СНІД - невиліковна хвороба”. Флешмоб «СНІДу-НІ»	03.12.	10 – 11 2-11	Шкільний психолог
14	Виховні години: «СНІД. Як захистити себе?»	03.12.	5 – 8	Класні керівники
15	Дні безпеки життєдіяльності учнів	Перед канікулами	1 – 11	Класні керівники
16	Проведення зустрічей із працівниками поліції «Твої права й обов'язки, пішохід»	Протягом Року	1-11	Заступник директора з ВР

17	Заходи щодо попередження захворювання грипом	Грудень	1-11	Шкільна медсестра
18	Проведення заходів, присвячених Дню боротьби з туберкульозом	Березень	5-11	Педагог-організатор, лікар, медсестра
19	Проведення заходів, присвячених Всесвітньому дню боротьби з палінням	Листопад	7-11	Педагог-організатор, лікар, медсестра

ПЛАН
проведення місячника правових знань
з 01.11–30.11 2021 року

№ з/п	Назва заходу	Класи	Час проведення	Відповідальні
1	Інформаційні хвилинки, приурочені проведенню місячника правових знань	5-11 класи	04.11	ЗНВР, класні керівники, педагог-організатор
2	Оформлення тематичної виставки науково-популярної літератури правового та національно-патріотичного напрямку у шкільній бібліотеці	ШБ	листопад	Касіч Н.М.
3	Виставка малюнків «Права дитини»	1-6	10-14.11	ДядченкоЮ.О.. члени учнівської

		класи		ради, класні керівники 1-6 класів
4	Інтерактивна гра «Про корисні і шкідливі звички» Казкова вікторина «Захист прав дитини – це перш за все завдання держави» Бесіда «Великі права маленької дитини»	2-А 2-Б 2-Б	17.11	Борщ Н.В. Тертична В.В.
5	Виховна година-гра «Права дітей» Круглий стіл «Співробітництво краще за конфлікт» Гра-подорож «Про права граючи»	3-А 3-Б	06.11. 13.11	Бреус Л.К. Бреус О.В.
6	Година спілкування «Коли мами немає вдома» Година спілкування «Я – маленький громадянин держави»	4-А 4-Б	13.11 13.11	Ситник В.М. Карпенко Т.В.

	Анкетування «Правова казкова вікторина»			
7	Правознавча вікторина	1-А	15.11	Озарова Л.М.
	Правова абетка «Школа прав дитини»	1-Б	15.11	Чирва Н.І.
	Правова абетка «Конституція України – основний закон держави»	4		.
8	Година громадянськості «Я і моя держава»	6-А	17.11	Бутенко Р.Р.
	Усний журнал «Кожна дитина має право знати своїх батьків та право на любов та піклування	6-Б	17.11	Дмитренко Т.Г.
	Година громадянськості «Я гордий тим, що українець»			.
9	Рольова гра «Захист дітей у нашій державі»	10	21.11	Циганчук Є.В.
	Вікторина «Права дітей та неповнолітніх»	7-Б	21.11	Штепенко Н.М.

	Усний журнал «Кожна дитина має право»			
10	Перегляд презентації з подальшим обговоренням «Правова освіта підлітка» Година спілкування з елементами тренінгу й рольового моделювання «Привіт! Я конфлікт» Година спілкування «Твоє здоров'я у твоїх руках»	8 7 7	23.11 24.11	Дембіцька Л.М. Ярош В.С., практичний психолог
11	Брейн-ринг Мої права» Перегляд соціальних роликів «Світ моїх прав та обов'язків» Інтелектуальна гра «Знаємо свої права, виконуємо свої обов'язки»	9 9 8	25.11	Малишева І.М.
12	Виготовлення та розповсюдження буклету «Відповідальність підлітків»	8-11	листопад	Учнівська рада, члени центру правопорядку, дисципліни, захисту прав та гідності учнів

13	Провести зустрічі з працівниками правоохоронних органів	1-11 класи	квітень	ЗВР, класні керівники
14	Анкетування учнів 9-х класів «Чи знаю я свої права?»	9	25.11	Іванякова Н.І.
15	Виставка плакатів «Ми за здоровий спосіб життя» (в рамках Всесвітнього дня здоров'я)	7-9 класи		Штепенко Н.М. вчитель основ здоров'я, класні керівники 7-9 класів
16	Інформаційні хвилинки «Подорож до світу права»	5-11		Центр правопорядку, дисципліни, захисту прав та гідності учнів
17	Гра «Правовий лабіринт»	10	30.11	Вчитель історії
18	Інформаційна дискусія «Соціальні мережі»	11	29.11	Дмитренко Т.Г.
19	Провести батьківські збори, розглянувши питання щодо профілактики правопорушень, пропаганди правових знань	1-11	Відповідно до графіка	Класні керівники
20	Психологічна просвіта для учителів. Інструктивно-	1-11	22.11	

	методична нарада з класними керівниками: «Чинники, що впливають на суїцидальну поведінку в дитячому та підлітковому віці» Вироблення методичних рекомендацій з профілактики суїцидальної поведінки підлітків.			ЗДВР, практичний психолог , класні керівники
21	Участь у проекті «Правовиховний рух «Конституція і я». Тематична вікторина «Сторінками Конституції України» між учнями 9-10-х класів (в рамках проекту)	8-11	21.11	Вчителі-предметники учнівське самоврядування
22	Нарада при директоріві «Робота педагогічного колективу щодо профілактики асоціальних виявів і суїциду серед учнівської молоді»	1-11	18.04	ЗДВР, практичний психолог , класні керівники
23	Взяти участь у районному етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної	6-10	Відповідно	Дядченко Ю.О.

	гри «Сокіл» («Джура») та у спортивно-масовому заході серед дітей та юнацтва «Олімпійське лелеченя»		до графіка	
24	Підведення підсумків проведення місячника правових знань. Загальношкільна лінійка	5-11	01.12	Адміністрація школи

РОЗДІЛ II. СТАН ПРАВООСВІТНЬОЇ РОБОТИ. ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЗВ'ЯЗКИ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

В рамках місячника правових знань у школі постійно проводяться різноманітні бесіди, круглі столи, лекції на правову тематику та зустрічі з працівниками правоохоронних органів. Такі зустрічі сприяють правовій культурі та правовій обізнаності учасників освітнього процесу.

Служба у справах дітей Машівської РДА

Пасхалова Олена Михайлівна – начальник (0951808665)

Григоренко Інна Петрівна – головний спеціаліст

Машівський районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді

Скриль Юлія Миколаївна – директор (0665580915)

Химич Каріна Ігорівна – фахівець із соц.роботи II кат.

Ювенальна превенція СП Машівського ВП ГУНП

Явтушенко Ірина Олександрівна – інспектор

Етапи індивідуальної роботи із важковиховуваним учнем

I етап — діагностичний: вивчати й аналізувати позитивні та негативні якості виховання, умови, що сприяли появі та формуванню негативних якостей, визначити шляхи та засоби нейтралізації негативних проявів та актуалізації позитивних проявів.

№ з/п	Заходи	Термін
1	Вивчити індивідуальні особливості дитини (спостереження, діагностика психоемоційної сфери)	1 семестр
2	Дізнатися про відносини дитини в класному колективі та визначити їх вплив на нього (соціометричні дослідження)	Вересень- жовтень
3	Виявити труднощі в навчанні (бесіда з батьками, учителями, діагностика пізнавальних процесів)	Вересень
4	Виявити виховні можливості батьків (бесіда, діагностування)	Вересень
5	Скласти психолого-педагогічну характеристику учня	Жовтень/ травень
6	Встановити контакт із батьками (анкетування, бесіди, консультування)	Вересень
7	Залучення інших вчителів до плану роботи з учнем	Вересень
8	Проводити бесіди з дитиною (про культуру поведінки, дружбу, товариство)	Протягом року
9	Індивідуальна робота з батьками учня (бесіди, консультування)	Протягом року
10	Надавати допомогу в навчанні, здійснювати контроль (корекційно-розвивальну роботу)	Протягом року
11	Залучати до діяльності в класі (давати доручення, повноваження)	Протягом року
12	Сприяти залученню дитини до позакласної роботи (занять у гуртках або секціях)	Протягом року
13	Запрошувати батьків на лекції та консультації з питань виховання (на батьківські збори)	Протягом року

14	Складання подальшого плану роботи з учнем	Кінець навчального року
----	---	-------------------------

II етап — планування та визначення напрямів роботи: класний керівник разом із вчителями, які спілкуються з «важким» учнем, розробляє докладний план перевиховання, визначає місце і роль кожного вихователя.

III етап — цілеспрямована педагогічна діяльність: реалізація визначених планів перевиховання конкретної особистості із залученням усіх, хто може позитивно впливати на дитину (батьків, родичів, однокласників, учителів-вихователів тощо). Координує цю роботу, насамперед, класний керівник: здійснює аналіз соціально-психологічних змін у поведінці вихованця, визначає нові перспективні лінії.

Гра-подорож «Про права граючи»

РОЗДІЛ ІІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ З УРАХУВАННЯМ ПРАВОВИХОВНОГО КОМПОНЕНТУ

Правоосвітня робота здійснюється під час уроків та в позаурочний час і охоплює як учнів, так і їхніх батьків, а також учителів.

В бібліотеці проведено ряд правоосвітніх заходів – «круглі столи», літературні бесіди-огляди, години інформації, дні інформації – «Права дитини та молоді в українському законодавстві», «Великі права маленької людини», «Знай свої права кожного дня», а також оформлено книжкові полиці – «Видатні юристи України», «В центрі уваги – права людини», виставки матеріалів – «Кодекси законів – це кодекси життя», голосні читання правових документів з обговоренням «Це необхідно знати кожному» тощо.

Учителями фізичного виховання та класними керівниками щорічно до Дня захисника України проводиться свято «Козацькі забави», «Огляд строю і козацької пісні», «Конкур патріотичної пісні», що сприяє вихованню патріотизму.

Також здійснюються відвідування відкритих дверей у правових вищих навчальних закладах для учнів випускників, та можливість взяти участь в різних наукових конференціях з правової тематики.

Показником належної правоосвітньої та правовиховної роботи у школі є те, що учні після закінчення школи вступають до вищих навчальних закладів на юридичні факультети: Харківський університет внутрішніх справ, Одеська юридична академія, Полтавський юридичний інститут Національного університету «Юридична академія імені Я.Мудрого».

У школі діє чітка система обліку відвідування учнями занять. Черговий клас та члени учнівського самоврядування облікують відсутніх на 1 та 5 уроках. За дорученням класних керівників окремі учні ведуть облік відсутніх у класах, в щоденниках класів та облікують у відомостях в кабінеті виховної роботи причину відсутності, педагог-організатор облікує у журналі заяви та звільнення про причини відсутності учнів на уроках, довідки про хвороби зберігаються у медичному кабінеті. Класні керівники щоденно проводять звірку у класних журналах, щотижнево аналізують відсутність за тиждень. Така система допомагає контролювати учнів, які схильні до пропусків без поважних причин.

Основні напрямки правовиховної та виховної роботи: громадянське виховання; військово-патріотичне виховання; родинно-сімейне виховання; трудове виховання; моральне виховання; превентивне виховання; екологічне виховання; художньо-естетичне виховання; формування здорового способу життя; сприяння творчому розвитку особистості.

Адміністрацією та педагогічним складом створюються необхідні умови, спрямовані на досягнення дійсно позитивного результату правового виховання учнів та їх батьків.

Така робота сприяє розширенню правових знань учнів, формує вміння співвідносити норми моралі та права, застосовувати правові знання в повсякденному житті, виховує повагу до Закону, прав і свобод інших людей.

РОЗДІЛ IV. СИСТЕМА ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТУ ПРАВОВОГО ЦИКЛУ

Правова освіта є невід'ємною частиною системи навчання, компонентом гуманітарного виховання молоді. Формування правової культури учнів, знання законів України є головною умовою запобігання правопорушенням серед учнівської молоді. Дана проблема реалізується у ліцеї за двома напрямками: у ході виховної роботи класними керівниками та безпосередньо на уроках правознавства у 9-х та 10-х класах згідно робочого навчального плану школи на 2021-2022 навчальний рік. У школі викладається курс «Правознавство» (9-10 класи), «Людина і світ» (11 клас)

Шкільний курс правознавства передбачає ознайомлення учнів з основами конституційного ладу України, поглиблення знань про історію державності, формування вміння орієнтуватись у правовому просторі України, аналізувати суспільно-політичні події.

Правознавство в школі викладає вчитель Бутенко Р.Р., ході навчання учнів правознавству вона враховує динаміку розвитку суспільних відносин та певний консерватизм законодавства, який потребує постійного вдосконалення правових актів, ілюструє це на прикладі змін у правовій системі України, пов'язує її розвиток в історичному аспекті, акцентує увагу учнів на практичних аспектах діяльності органів державної влади, спрямованих на демократизацію суспільних відносин. На кожному уроці звертає увагу учнів на ті зміни, які відбулися в правовому регулюванні суспільних відносин, але з певних причин не увійшли до підручників.

Насамперед це стосується змін у конституційному та адміністративному законодавстві, зумовлених конституційною реформою. Учитель дотримується системно-структурного підходу до викладання окремих розділів і активно запроваджує інтерактивні методи навчання та ділові ігри — моделювання життєвих ситуацій, рольові ігри. Це сприяє формуванню в учнів умінь і навичок, виробленню певних

особистісних цінностей, створює атмосферу співробітництва, творчої взаємодії в навчанні.

У 1-7 класах, де ще не здійснюється вивчення правознавства, правовиховна робота проводиться у рамках морально-етичного виховання класними керівниками. Вони ставлять перед собою мету щодо формування морально-духовної, життєво компетентної особистості, яка успішно самореалізується в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал.

Виховна мета цієї комплексної правовиховної системи у школі є спільною для всіх ланок виховання і одночасно є критерієм ефективності виховного процесу.

У ході привласнення особистістю вироблених людством морально-духовних цінностей коригуються її потреби, когнітивна та діяльнісна сфери. Загальній меті виховання підпорядковується спеціально спроектована система супідрядних, поетапно конкретизованих цілей за напрямками виховання, сконцентрованих на вихованні цінностей природи, культури, соціальних цінностей та цінностей «Я». Послідовне досягнення цих цілей дедалі більше наближає вихователя до ідеального образу вихованої особистості.

РОЗДІЛ V. НАЯВНІСТЬ КАБІNETІВ, КУТОЧКІВ, СТЕНДІВ ПРАВА. ПЕРЕГЛЯД УЧНЯМИ КІНОФІЛЬМІВ, СЛАЙДІВ З ПРАВОВОЇ ТЕМАТИКИ

Викладання предмету “Правознавство” здійснюється в навчальному закладі відповідно до чинних навчальних програм, затверджених МОН України: правознавство в 9- 10 класі – академічний рівень, 1 год. в тиждень. Підручники “Практичний курс” 9-ї класи, О.І.Пометун; “Правознавство” 10 клас, С.Б.Гавриш.

Навчально-дидактичні матеріали зберігаються на дисках та містять в собі різні види інформаційного забезпечення організації правоосвітньої діяльності учнів та

педагогів навчального закладу. Учні мають змогу переглядати кінофільми , слайди на правову тематику.

У навчальному закладі наявний кабінет правознавства, оформлений куточок, в якому розміщено юридичну літературу, витяги із законів.

1. Шкільний кабінет історії та правознавства- це навчальний підрозділ школи, оснащений навчальними посібниками, навчальним обладнанням, меблями та пристроями, в якому проводяться уроки, виховна робота з учнями, позакласні та факультативні заняття.

Вся робота здійснюється за допомогою використання технічних засобів навчання, роботи з картою, документами, роздавальним матеріалом.

Зміст роботи кабінету визначається завданнями, поставленими Міністерством освіти України- дати базовий рівень освіченості історії, права пробуджувати в учнів національну свідомість і гідність, формувати в них громадянські позиції, знайомити із духовними загальнолюдськими цінностями європейської і світової цивілізації. Куточок правознавця.

2. Тут же представлена науково–історична, історико–документальна, публіцистична, мемуарна, художньо–історична, юридична та навчально- методична література, роздавально-дидактичний матеріал курсів історії України, всесвітньої історії, правознавства, етики, шкільного курсу "Людина і світ".

У кабінеті наявне підсобне приміщення для зберігання необхідного обладнання.

У кабінеті наявні твори видатних українських вчених- істориків: М.С.Грушевського, І.Я.Крип'якевича, Д.І. Дорошенка, Н.Д.Полонської -Василенко, Ореста Субтельного, а також науково-методичні журнали для вчителів "Історія в школі", "Історія і правознав-ство", газета "Історія України" , "Український Історичний журнал".

Протягом останнього навчального року у кабінеті створено картотеку статей періодичних з історії України, всесвітньої історії та методики викладання історії, створено відеотеку, придбано комплекти демонстраційних матеріалів для 5 –го та 6 –го класів, настінні карти «Монгольська навала та Галицько –Волинське князівство.»,

«Пам'ятки культури України XV- XVIII ст.», «Рим III-I ст. до н. е.», «Греко –перські війни, (500 -449 рр. до н. е.)», «Українські землі в I половині XIX ст.», «Європа 1794 -1815 рр. Війни наполеонівської Франції.», «Українське козацтво у XVI – I половині XVII ст.»

РОЗДІЛ VI. ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ ПРАВООСВІТНЬОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ

Аналіз роботи засвідчує, що з метою правової освіти, соціального самовизначення учнів, засвоєння ними певних знань, вироблення в них системи відносин і способів діяльності, здатності мислити, аналізувати інформацію, використовувати знання й уміння для творчого розв'язання різних проблем упродовж I семестру 2021/2022 навчального року здійснювалася цілеспрямована правовиховна робота.

Правовиховна робота здійснюється під час уроків та в позаурочний час і охоплює як учнів, так і їхніх батьків, вчителів, органи учнівського та місцевого самоврядування. Починаючи з початкових класів, проводиться діагностика: визначаються сім'ї, в яких вихованню дітей не приділяється належна увага; відбувається знайомство із житлово-побутовими умовами, визначається, яка допомога потрібна батькам у вихованні дитини. Морально-правові знання надаються учням молодших класів на уроках та в позаурочний час в поєднанні з власними спостереженнями; практичне дотримання дисципліни і порядку в класі і за його межами, збереження навколишнього середовища відіграють важливу роль у їхньому світогляді, моральному і правовому вихованні, у формуванні їхньої правової культури.

В старших класах робота спрямовується на пізнавально-інтелектуальну діяльність учнів: на підвищення виховної профілактичної ролі у попередженні аморальних, антисуспільних проявів учнів у шкільному учнівському колективі.

У школі склалася певна система, яка передбачає цілеспрямовану планову взаємопов'язану діяльність всіх членів педагогічного та учнівського колективу. Адміністрація школи є головною ланкою, яка забезпечує теоретичне та методичне керівництво роботою класних керівників та учнівського самоврядування, контролює результати їх роботи, роботи керівників гуртків, батьківського комітету, медичної сестри, шкільної бібліотеки, методичних підрозділів.

Для налагодження ефективної та результативної роботи щодо забезпечення у школі правового виховання адміністрацією було видано ряд організаційних наказів, а саме:

- "Про призначення громадського інспектора";
- «Про заборону тютюнокуріння у школі та пропаганду здорового способу життя»;
- «Про активізацію роботи щодо запобігання жорстокого поводження з дітьми»;
- «Про створення Центру з профілактики та попередження правопорушень серед неповнолітніх» ;
- «Про організацію роботи батьківського всеобучу у 2021 – 2022 н.р.;
- «Про організацію роботи з профілактики ВІЛ – інфекції/ СНІДУ серед педагогів та учнів школи ;
- «Про проведення Всеукраїнського тижня права».

Робота психологічної служби щодо профілактики правопорушень

1.	Поновлення банку даних про учнів, які перебувають на внутрішкільному обліку, схильних до правопорушень та відхилень у поведінці, дітей «групи ризику»	Вересень
2.	Залучення учнів схильних до правопорушень та девіантної поведінки до гуртків та секцій.	Вересень
3.	Моніторинг учнів на визначення причин тривожності та агресивності.	вересень
4.	Корекційно-розвиткова робота з учнями за результатами моніторингу.	Жовтень
5.	Робота консультаційного пункту для батьків: «Початок статевого життя: за і проти» «Формування відповідальної безпечної поведінки у підлітків» «Як допомогти підліткам позбутися шкідливих звичок»	(жовтень-грудень) Батьки 7 кл. Батьки 6 кл. Батьки 9 кл. Батьки 5 кл.

	«Як покращити успішність та мотивацію навчання»	
6.	Співпраця з працівниками правоохоронних органів, Машівським районним центром соціальних служб для сім'ї дітей та молоді, бюро безоплатної правової допомоги з питань правової освіти та профілактики правопорушень.	Протягом семестру
7.	Психологічна просвіта «Шкідливість паління електронної сигарети та кальяну»	Листопад (учні 9 кл.)
8.	Психологічна просвіта «Шкідливість слабоалкогольних напоїв та енергетиків для організму підлітка»	Грудень (учні 8 кл.)
9.	Засідання Центру з профілактики правопорушень.	1 раз на місяць
10.	Корекційні бесіди з учнями схильних до правопорушень та девіантної поведінки .	Протягом семестру

В ліцеї працює консультаційний пункт для батьків, тематика засідань яких підібрана по віку дітей:

- «Початок статевого життя: за і проти»
- «Формування відповідальної безпечної поведінки у підлітків»
- «Як допомогти підліткам позбутися шкідливих звичок»
- «Як покращити успішність та мотивацію навчання»

Метою роботи консультативного пункту є надання практичної допомоги сім'ї у розвитку, виховання та навчання дітей відповідно до їх задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб. Поглибити знання батьків про методи та особливості формування ціннісних орієнтацій дитини.

З метою профілактики використання учнями електронних цигарок було проведена психологічна просвіта для учнів 9-х класів «Шкідливість паління електронної сигарети та кальяну». Старшокласники переглянули відео про шкідливість електронних сигарет, ознайомились із результатами дослідження та обговорили причини та наслідки шкідливого впливу на організм людини.

Листопад (учні 9 кл.)

З метою профілактики вживання учнями слабоалкогольних напоїв та енергетиків, була проведена психологічна просвіта «Шкідливість слабоалкогольних напоїв та енергетиків для організму підлітка». Учні переглянули відео, яке містить експерименти проте, яка згубна дія алкоголю на організм підлітка. Грудень (учні 8 кл.)

На виконання наказу Департаменту освіти і науки облдержадміністрації про необхідність проведення у закладах освіти області з **25 листопада до 10 грудня 2021 року** з дотриманням протиепідемічних обмежень та запровадженням режиму онлайн заходів згідно з Обласним планом заходів щодо проведення акції „16 днів проти гендерно зумовленого насильства” (додається , згідно річного плану закладу освіти на 2021-2022 навчальний рік, з метою привернення уваги суспільства до проблем подолання насильства у сім'ї, жорстокого поводження з дітьми, протидії торгівлі людьми та захисту прав жінок.

З 25 листопада року розпочато проведення акції «16 днів проти гендерно зумовленого насильства». До 25 листопада в Міжнародний день боротьби з

наси́льством щодо жінок, для учнів 5-х кл. проходила акція « Ця рука ніколи не вдарить дівчинку».

Година спілкування «Діти з обмеженими можливостями поруч» до Міжнародного дня людей з обмеженими фізичними можливостями була проведена для учнів 7-х класів. Учні переглянули соціальні відеоролики, обговорили проблеми дітей, які мають обмежені можливості та як вони можуть допомагати таким дітям.

Виставка малюнків «Світ без насильства очима дітей» відбулася серед учнів 4-х класів. Діти активно долучилися та показали своє бачення нашого світу без насильства у своїх малюнках.

Протягом I семестру відбувалися індивідуальні консультації з учнями на тему «Протиправні дії, насильство проти інших. Відповідальність за скоєне», де учні отримали важливу інформацію з метою формування в них правової культури, готовності жити в правовій державі, формування активної громадянської позиції.

Особливу увагу приділено профілактиці булінгу і кібербулінгу серед школярів. З цією метою проведено інтерактивні заняття «Стоп булінг!» серед учнів 6-х класів як заходи з профілактики негативних звичок, жорстокої та протиправної поведінки серед неповнолітніх. Однією з можливих форм роботи, спрямованої на профілактику насильства в закладі освіти, може бути шкільна медіація — вирішення конфліктних ситуацій примиренням сторін через знаходження оптимального варіанта подолання проблеми, що задовольняє обидві сторони, за взаємного бажання сторін знайти вихід із ситуації.

До Міжнародного дня боротьби з рабством 2 грудня учні 10 класу переглянули фільм “Життя на продаж». Після якого діти обговорили основні моменти, висловили свої думки щодо актуальності даної теми та ділилися своїми роздумами з приводу того, як не стати жертвою торгівців людьми.

Уроки «Правознавства» направлені на ознайомлення учнів з основами теорії держава і права, на формування уявлення про державно-правові реалії України, на формування правових знань, поглядів, навичок правомірної поведінки школярів, розвитку пізнавальних здібностей учнів;

Заплановані та проводяться інформаційно-просвітницькі заходи щодо профілактики негативних явищ у суспільстві, формування здорового способу життя, збереження духовних цінностей, а саме:

- «Україна – єдина країна» (інформаційно-просвітницька година, 1-10 класи, класні керівники;

- «Конвенція ООН про права дитини» (година правових знань);
- «Мої права» (година спілкування з елементами ділової гри);
- «Правовий майданчик» (тренінг для учнів 4-6 класів);
- «Ти-людина, отже маєш права» (урок - гра);
- «Найрозумніший» (турнір правознавців);
- «Конституційні права громадян України» (інтелектуальна гра брейн-ринг);
- «Конституція України – основний закон нашої держави»;
- профілактична бесіда «Підліток і вулиця: небезпека, несподіванки, загрози»;
- профілактична бесіда «Я сам удома»;
- вікторини «Що вам відомо про права дитини», «Права дітей усього світу»;
- тренінги «Ми проти насильства», «Ти і закон», «Я маю право на життя»;
- правова хвилина «Кримінальна відповідальність за злочин»;
- відкрита година спілкування за участю батьків «Вивчаємо Конвенцію про права дитини»;
- правовий ринг «Права дитини»;
- юридична консультація «Правопорушення і юридична відповідальність»;
 - Всеукраїнський урок права в рамках тижня правових знань (грудень), «Конституційні права та свободи громадян України» та інші.

З метою організації учнівського самоврядування в школі діє учнівська Рада, члени якої залучаються до участі в громадському житті школи, до роботи по попередженню негативних проявів серед учнівської молоді та попередження шкідливих звичок та правопорушень.

З метою проведення профілактичних заходів серед учнівської молоді запрошувалися представники правоохоронних органів , якими проведені лекції «Про перебування дітей у розважальних закладах або у закладах громадського харчування у

нічний час» (вересень 2021), «Відповідальність неповнолітніх перед Законом» (лекція-бесіда, жовтень);

Особливу увагу приділено профілактиці булінгу і кібербулінгу серед школярів. З цією метою проведено інтерактивні заняття «Стоп булінг!» серед учнів 6-х класів як заходи з профілактики негативних звичок, жорстокої та протиправної поведінки серед неповнолітніх. Однією з можливих форм роботи, спрямованої на профілактику насильства в закладі освіти, може бути шкільна медіація — вирішення конфліктних ситуацій примиренням сторін через знаходження оптимального варіанта подолання проблеми, що задовольняє обидві сторони, за взаємного бажання сторін знайти вихід із ситуації.

Заплановані та проводяться інформаційно-просвітницькі заходи щодо профілактики негативних явищ у суспільстві, формування здорового способу життя, збереження духовних цінностей, а саме:

- «Україна – єдина країна» (інформаційно-просвітницька година, 1-10 класи, класні керівники;
- «Конвенція ООН про права дитини» (година правових знань);
- Конвенція прав дитини – міжнародний документ для всіх своїх ровесників світу»;
- «Право», «Мир планеті»;
- «Школа і поліція»(заняття для попередження правопорушень»;
- Рейд перевірка «Ні-запізненням»;
- «Мої права» (година спілкування з елементами ділової гри);
- «Правовий майданчик» (тренінг для учнів 4-6 класів);

- «Ти-людина, отже маєш права» (урок - гра);
- «Найрозумніший» (турнір правознавців);
- «Конституційні права громадян України» (інтелектуальна гра брейн-ринг);
- «Конституція України – основний закон нашої держави»;
- профілактична бесіда «Підліток і вулиця: небезпека, несподіванки, загрози»;
- профілактична бесіда «Я сам удома»;
- вікторини «Що вам відомо про права дитини», «Права дітей усього світу»;
- тренінги «Ми проти насильства», «Ти і закон», «Я маю право на життя»;
- правова хвилина «Кримінальна відповідальність за злочин»;
- відкрита година спілкування за участю батьків «Вивчаємо Конвенцію про права дитини»;
- правовий ринг «Права дитини»;
- юридична консультація «Правопорушення і юридична відповідальність»;
- Всеукраїнський урок права в рамках тижня правових знань (грудень),
«Конституційні права та свободи громадян України» та інші.

Розроблені рекомендації для батьків щодо профілактики та запобігання правопорушень, пияцтва, наркоманії та тютюнопаління серед підлітків.

Проведені заходи з превентивного виховання учнів:

- «Наркотики та статистика» (засідання батьківського лекторію);

- «Перші ознаки вживання дитиною наркотиків» (профілактична бесіда); «Психічне та фізичне здоров'я школяра» (зустріч з медпрацівником);
- «Куди звертатися за допомогою з боку держави в разі необхідності захисту прав дитини» (юридичний порадник);
- «Якщо дитина спілкується з працівниками органів внутрішніх справ» (консультація для батьків);
- «Роль батьків у правовому вихованні дітей» (семінар).

Під час проведення батьківських зборів постійно аналізується стан поведінки учнів, пропуски уроків без поважної причини.

Питання, що стосуються профілактики злочинності, попередження правопорушень з метою правової та правоосвітньої роботи, розглядалися на Раді профілактики відповідно до плану роботи.

Питання, що стосуються профілактики злочинності, попередження правопорушень розглядалися на нарадах при директорові:

- у жовтні: аналіз причин пропусків, спізнень та неуспішності, проведення індивідуальної роботи на виконання Закону України «Про освіту», поточний контроль всеобучу, відвідування школи учнями групи ризику, дітьми з неблагонадійний сімей; контроль за станом роботи педколективу з охорони прав дитини; аналіз зайнятості учнів в позаурочний час;
- у листопаді: організація проведення роботи з профілактики шкідливих звичок; охоплені гуртковою роботою учнів (на виконання Закону України «Про охорону дитинства»), «Про проведення рейдів, всеобуч, контроль за організацією та проведення позакласної роботи з основ наук, аналіз діяльності класних керівників по забезпеченню умов для реалізації конституційних прав громадян України, виконання Закону «Про загальну середню освіту»;
- у грудні: аналіз роботи школи з питань попередження правопорушень у школі.

Для більш успішного засвоєння учнями школи правових норм використовуємо інноваційні форми роботи, інтерактивні прийоми на уроках та в позаурочний час.

Переваги інтерактивних форм роботи:

- мають високу результативність у засвоєнні знань та формуванні практичних вмінь і навичок;
- дозволяють за той самий проміжок навчального часу збільшити обсяг виконаної роботи;
- сприяють формуванню вміння співпрацювати в команді;
- розвивають гуманні, толерантні стосунки між учасниками навчально-виховного процесу;
- активізують власний досвід, знання та вміння учасників навчально-виховного процесу, розвивають пам'ять та здатність до самоконтролю.

Інтерактивні форми роботи:

- Театралізовані
- Інтерактивні ігрові
- Інтелектуально-пізнавальні
- Художньо-прикладні
- Проекти (дослідження)

Серед **театралізованих** форм роботи у школі проводяться:

- театралізовані вистави;
- інтерактивні вистави.

Серед **інтерактивних ігрових** використовуємо:

- ігрові програми;
- інтерактивні акції. Тематичні ярмарки.

Серед **художньо-прикладних** форм роботи використовуємо:

- тематичні виставки малюнків;
- тематичні виставки плакатів;

- тематичні виставки стінгазет за методикою «Розмовляюча стіна».

Використовуємо **метод проектів**, самостійне дослідження різних тем, які проводимо з учнями протягом тривалого часу, в кінці якого отримуємо бажаний результат.

На уроках використовуємо наступні **інтерактивні прийоми**:

- «Чиста дошка»;
- «Карусель»;
- «Акваріум»;
- «Мозковий штурм»;
- робота в малих групах: робота в парах, «Дві, чотири, всі разом».

Постійно використовуємо засоби ІКТ.

РОЗДІЛ VII. ОРГАНІЗАЦІЯ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Велика увага у правовиховній роботі школи приділяється учнівському самоврядуванню. Воно діє на основі Положення про учнівське самоврядування. Головною метою є: захист прав і інтересів своїх членів; інтеграція зусиль для добрих і корисних справ; розробка і втілення проєктів, підготовка молодого покоління до життя, праці та поліпшення навчально-виховного процесу школи.

Основними завданнями є: формування навичок самоврядування, соціальної активності й відповідальності в процесі практичної, громадської діяльності учнівської молоді; згуртування учнів для добрих, корисних, цікавих справ, розвитку їх творчих здібностей; сприяння культурному розвитку, духовному збагаченню дітей та учнівської молоді; захист прав та інтересів учнів.

План роботи лекторської групи учнів 9-11 класів

«Правовий простір»

Селещинського ліцею

на 2021-2022 н. р.

Час проведення	Заходи та теми лекцій
Вересень	<i>Тестування підлітків «Схильність до ризику» (9-11 кл.); Бесіда «Мій режим дня»(5-8 кл.) Інформаційно-роз'яснювальні бесіди «Небезпечні предмети (знахідки) та дії при їх виявленні» (1-11 кл.) Організація загальношкільної благодійної акції «Від серця до серця»</i>
Жовтень	<i>Тренінг «Наслідки шкідливих звичок» (9-10 кл.)</i>

	<i>Акція «Людяність у нелюдяний час» до Дня людей похилого віку (5-8 кл.),</i> <i>Конкурс малюнків «Професія мами й тата» (1-4 кл.)</i> <i>Виховні години «Твоя поведінка і закон»; 5-8 кл.)</i>
Листопад	<i>Захист наукових робіт з правознавства та їх обговорення</i> <i>Тематична виставка у бібліотеці «Країною правових знань»</i> <i>Конкурс малюнків «Права дитини у малюнках» (2-4 кл.)</i>
Грудень	<i>Організація загальношкільної благодійної акції «Діти – дітям»</i> <i>Класні години: «Бути здоровим – бути сучасним». (5-8 кл.)</i> <i>Диспут "Сучасні гендерні стереотипи".(9-11 кл.)</i>
Лютий	<i>Інформаційний урок «Ти і закон. Де межа, яку не можна переступати?» (9-11 кл.)</i> <i>Бібліотечний урок «Твій рівень вихованості» (3-4, 5-6 кл.)</i> <i>Тренінгове заняття «Життя за правилами й без» (7-8 кл.)</i>
Березень	<i>Бесіда «Попередження наркоманії і алкоголізму» (8-10 кл.)</i> <i>Тренінгове заняття «Про профілактику суїциду серед неповнолітніх» (7-9 кл.)</i> <i>Бесіди «Твоє ставлення до навчання» (5-7 кл.)</i>
Квітень	<i>Профілактичні бесіди «Чистота – запорука здоров'я» (1-2 кл.).</i> <i>Година спілкування «Мій друг. Який він?» (5-6 кл.)</i> <i>Надання інформації про торгівлю людьми (9-11 кл.)</i> <i>Вікторина «Про правила Ввічливості» (3-4 кл.)</i>
Травень	<i>Години спілкування «Світова книга прав дитини» (5-7 кл.)</i> <i>Круглий стіл «Ми – молодь 21 століття» (8-10 кл.)</i> <i>Практичне заняття «Складаємо Абетку дружби і миру» - (1-4 кл.)</i>

В ліцеї діють куточки з прав дитини, на яких розміщується інформація про правозахисні організації, постійно діючі виставки літератури з правової тематики. Однак, слід звернути увагу на необхідність постійного оновлення матеріалів.

Велику допомогу в правовиховній роботі надають органи учнівського самоврядування. Робота учнівського самоврядування дає змогу всім учням брати активну участь у житті класів та школи, а також наповнювати корисним змістом їх вільний від навчання час, що сприяє відволіканню їх від скоєння правопорушень. У всіх школах налагоджене чергування учнів та вчителів на перервах згідно графіку. В обов'язки чергового класу входить підготовка звіту черговому адміністратору про

відвідування учнями школи, про їх присутність на уроках, перевірка санітарного стану кабінетів, фіксує порушників поведінки в позаурочний час. Щотижня чергові доповідають про результати своєї роботи. Далі ця інформація доводиться до відома класних керівників, учнів класу, при потребі і батьків. Центри шкільного самоврядування постійно тримають на контролі відвідування учнями школи, їх зовнішнього вигляду, стан дисципліни на уроках та в позаурочний час.

**План роботи центру «Дисципліни і порядку»
на 2021-2022 н.р.**

№ з/п	Зміст діяльності	Термін виконання
1.	Проведення профілактичних бесід серед дітей, схильних до правопорушень.	Щомісяця
2.	Залучення підлітків, схильних до правопорушень, до роботи в органах учнівського самоврядування(рейди-перевірки, спортивні секції, підготовка заходів дозвілля, виконання постійних та тимчасових доручень)	Щомісяця
3.	Організація рейду «Ти і твій зовнішній вигляд» (5-11 кл.)	Вересень Березень

4.	Перевірка відвідування учнями ліцею.	Щомісяця
5.	Виявлення учнів, схильних до куріння.	Щомісяця
6.	Виявлення учнів, які запізнюються на уроки.	Щомісяця
7.	Перевірка відвідування учнями школи.	Щомісяця
8.	Допомога в підготовці та проведенні шкільних позакласних заходів, виставок (чергування).	Щомісяця
9.	Підготовка звіту про проведену роботу центру. Виступ учнів 5-11 класів.	Грудень Травень
10.	Планування роботи комісії на наступний навчальний рік.	Травень

Протокол засідання
центру «Дисципліни і порядку»

Від 17.09.2021

На засіданні присутні: Харчук Л.Д., Дядченко Ю.О., члени центру «Дисципліни і порядку» Різник В, Герасименко Я., 5-А, 5-Б, 6-А, 6-Б, 7-А, 7-Б, 8-А, 8-Б, 9-А, 9-Б, 10 та 11 класи, голова ШО «Моноліт» Бендус Ю.

Відсутні: -

Повістка дня

1. Проведення профілактичних бесід серед дітей, схильних до правопорушень.
2. Залучення підлітків, схильних до правопорушень, до роботи в органах учнівського самоврядування(рейди-перевірки, спортивні секції, підготовка заходів дозвілля, виконання постійних та тимчасових доручень)
3. Розроблення правил для учнів з позитивною мотивацією.
4. Звітність класних об'єднань про проведену роботу та дисципліну в класах.

Слухали:

1. Заступника директора з виховної роботи Харчук Л.Д.
2. Педагога-організатора Дядченко Ю.О.
3. Представників центру «Дисципліни та порядку» Різник В., Герасименко В.
4. Представників центрів дисципліни і порядку від класних об'єднань: 5-А, 5-Б, 6-А, 6-Б, 7-А, 7-Б, 8-А, 8-Б, 9-А, 9-Б, 10 та 11 класів.
5. Голову ШО «Моноліт» Бендус Ю.

Постановили:

1. Продовжувати проводити профілактичні бесіди серед дітей, схильних до правопорушень.
2. Залучати підлітків, схильних до правопорушень, до роботи в органах учнівського самоврядування.
3. Розробили правила для учнів, розмістили на сайті ліцею.

Голова ШО:

Педагог-організатор:

В результаті проведеної роботи з'ясовано, що з метою прищеплення учням норм здорового способу життя, виховання позитивних якостей поведінки формування високої культури взаємовідносин, організації змістовного дозвілля закладами постійно проводяться тематичні вечори, конкурси, диспути, бесіди, батьківські збори, розважальні заходи, екскурсії та інші заходи.

У шкільній бібліотеці в наявності знаходиться юридична література, а саме: «Конституція України», «Декларація прав людини», «Конвенція про права ДИТИНИ», «Правова енциклопедія школяра» та ін.

Система правового виховання в нашому навчальному закладі – це керована діяльність, яка забезпечує теоретичну і практичну реалізацію заходів правового характеру, спрямованих на попередження, подолання відхилень у поведінці школярів і запобіганню різних форм їх асоціальної, аморальної поведінки, а саме:

- правопорушень (схильності до агресій, крадіжок, брехні та інших вад, що можуть привести до кримінальних дій);
- поганих звичок (алкоголізму, наркоманії, тютюнопаління, токсикоманії);
- статевих порушень та їх наслідків (венеричних хвороб, СНІДу);
- важких психологічних та психічних станів з наслідками (депресії та суїциду тощо).

Питання з профілактики правопорушень постійно виносяться на засідання педагогічної ради, ради школи, на наради при директору, на засідання методичних об'єднань класних керівників, вчителів-предметників (управлінські рішення з питань

правової освіти та правового виховання).

Особливу увагу приділяємо активізації **методичної роботи**, методичного супроводу для професійного зростання педагогічних кадрів, підвищення їх кваліфікації. Основна її мета - забезпечення умов систематичної колективної й індивідуальної діяльності працівників.

Органом шкільного самоврядування у Селещинській ЗОШ є учнівська рада. До її складу входять командири, старости та заступники командирів, учні 5-11 класів. Пріоритетним напрямком роботи у школі є національно – патріотичне виховання. На даному етапі ми вважаємо цей напрямок актуальним. Тому що саме життя ставить завдання – виховувати дітей як громадян, які люблять свою Батьківщину, свій народ, мають національну свідомість, знають свої права і обов’язки, уміють ними керуватися у своїй життєдіяльності. У нас діє проект, який ми назвали «Плекаймо духовну особистість». *«Ми домагаємося, щоб у дитини і підлітка боліло серце за те, що відбувається навколо неї і поряд з нею, щоб вона з дитинства пережила, відчула громадянські радощі, громадянські прикрощі. Щоб кожен вихованець відчув особисту причетність до долі народу, перестраждав за те, що його особисто не стосується»,-В. О. Сухомлинський*

Ранкові кола в ліцеї

Підвищенню успішності учнів, рівня їх вихованості, згуртованості учнівського колективу значною мірою сприяє організація та проведення ранкових зустрічей.

Особливо доцільним, як показав досвід роботи, є організація і проведення ранкових кол з учнями. Окремо проводяться для молодших і старших класів.

Організовує й проводить такі лінійки заступник директора школи з виховної роботи або педагог-організатор за активної допомоги органів учнівського самоврядування, педагогів школи. Проведенню ранкових зустрічей передуює велика підготовча робота.

Захід до дня Гідності та Свободи.

Зустріч з учасниками АТО

Заступник директора з виховної роботи планує на кожний місяць навчального року тематику робочих зустрічей. Для проведення кожної такої зустрічі складається сценарій, в якому передбачається як освітньопізнавальний матеріал, так і констатацію результатів вивчення даного питання в кожному класі. Вчителі, педагог-організатор, органи учнівського самоврядування збирають відомості з даної проблеми про позитивні приклади та недоліки, які мають місце в класі, школі, прізвища учнів і т.д.

Структура проведення лінійок в основному така:

- Повідомлення про виконання рекомендацій ;
- Розповідь, бесіда, по проблемі сьогоденної зустрічі;
- Стимулювання діяльності кращих учнів;
- Визначення переможців конкурсу, акції, повідомлення теми наступної теми.

Тематика ранкових кіл планується, виходячи з практичних потреб школи, з планів роботи, режиму і т.д.

План заходів учнівського самоврядування

«Навчальний центр»

1. Контроль за наявністю в учнів підручників, щоденників.
2. Організація пошуково – дослідницької діяльності.

3. Відзначення свята до Дня української писемності.
4. Консультація учнів з предметів.
5. Організація інтелектуальних ігор.

Центр «Дисципліни і порядку»

1. Акція «Твій щоденник»
2. Акція «Збережи підручник»
3. Організація та проведення дисциплінарних лінійок
4. Випуск блискавок
5. Акція «Зовнішній вигляд учня»
6. Акція «Поведінка у їдальні»

Центр «Творчості та праці»

1. Організація трудових десантів по облаштуванню шкільної території
2. Акція «Чисто не там, де прибирають, а там, де не насмічують»
3. Акція «Краса і затишок рідної школи»

Центр «Культури та дозвілля»

1. Організація різноманітних свят:
 - День вчителя;
 - Фестиваль «Модні тенденції. Мода для народу»;
 - Новорічні свята;
 - Святкова програма до дня Святого Валентина;
 - вітальна програма до 8 Березня;
 - Програма до 1 квітня «Весела п'ятниця »;
 - Організація та проведення святкових заходів, присвячених Першому та Останньому дзвонику;
 - Організація тематичних вечорів
 - Випуск святкових стінгазет, плакатів, вітальних листівок.

Центр «Культури та дозвілля»

1. Випуск шкільної газети «Теле - тайп »

2. Ознайомлення учнів з визначними подіями і датами календаря

3. Святкове оформлення стендів, школи тощо

Творчі справи волонтерського загону

1. Організація волонтерського руху

2. організація благодійних акцій «Діти – дітям», «Ветеран живе поруч», «Допоможи чотирилапому другу» в рамках Місячника Доброти

3. Організація зустрічей з ветеранами

4. Підтримка дітей, які за станом здоров'я не мають можливості відвідувати школу.

5. Участь у благодійних проектах

6. Робота по облаштуванню території біля пам'ятника загиблим воїнам та могили невідомого солдата у с. Лісок

Центр «Здоров'я та спорту»

1. Акція «Чистота – запорука здоров'я»

2. Акція з дотримання санітарно-гігієнічних вимог учнями

3. Акція «Школа – наш рідний дім, створи затишок в нім»

4. Випуск санітарно-просвітницьких газет.

Правовиховна робота в школі передбачає реалізацію заходів, спрямованих на попередження злочинів і злочинності, розвиток умов, що сприяють збереженню здоров'я, та життя підлітків, виявлення негативних змін у поведінці учнів, організацію змістовного дозвілля.

Ми відкриваємо двомісячник правовиховної роботи: Познайомимося зі своїми правами, та обов'язками.

Заходи право виховного двомісячника які плануються для виконання:

1) Класні збори «Учися, щоб знати, уміти, творити, боротися.

2) Пізнавальна подорож «Скринька народної мудрості»

3) Правовий простір «Азбука юного громадянина»

4) Психологом школи буде проведено цикл бесід з профілактики шкідливих звичок

5) Буде діяти консультаційний пункт для батьків

6) Буде проведено засідання центру профілактики правопорушень

7) Виставка літератури « Я громадянин України»

8)Бесіди до дня Гімну України

За цю роботу відповідає центр « Дисципліни і порядку» :

- центр надає допомогу пед. колективу школи у вихованні свідомої дисципліни, дотриманні учнями Правил для учнів
- організовує чергування класних колективів по школі,на вечорах, призначає та інструктує відповідальних чергових , оцінює якість виконання цієї роботи
- використовуючи постійні різні форми і методи, проводити постійну просвітницьку роботу з питань вивчення прав дитини відповідно до статей їх
 - Конвенції ООН про права дитини, Законів України. Вивчити правильно знаходити шляхи захисту своїх прав та інтересів
- готувати, підтримувати та реалізовувати різноманітні проекти відповідно до напряму діяльності комісії
- спільно з іншими організаціями випускати листівки, буклети, брошури, з даної тематики.
- призначати відповідальних за дотримання дисципліни та порядку, відвідування учнями школи
- здійснює контроль за діяльністю старост, поведінкою у шкільній їдальні.

РОЗДІЛ VIII. ФОРМИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРАВООСВІТНЬОЇ РОБОТИ З БАТЬКАМИ

Педагогічний колектив школи приділяє велику увагу **правовій освіті батьків**, адже виховання в сім'ї – основа суспільного розвитку. Кожен класний керівник протягом першого семестру повинен відвідати учня вдома, ознайомитися зі станом матеріально-побутових умов проживання, провести бесіду з батьками. Вчитель мусить знати не тільки характер учня, але і особливості взаємовідносин у сім'ї. Класний керівник постійно підтримує зв'язок із сім'єю і при здійсненні учнем правопорушення проводить профілактичну роботу. Протягом року на класних батьківських зборах, на загальношкільних батьківських конференціях висвітлюються питання щодо ролі батьків у вихованні дитини, щодо відповідальності за їхнє здоров'я, фізичний, духовний, моральний розвиток. Розроблено та проводиться цикл бесід для батьків сімей соціального ризику (додається).

Із метою реалізації єдиного педагогічного впливу школи і родини на особистість учня, активізовано роботу батьківського комітету ради закладу. План діяльності батьківського комітету школи обов'язково включає вирішення питань щодо

попередження та профілактики правопорушень.

Щорічно розробляються заходи щодо співпраці зі службою у справах неповнолітніх, заходи по запобіганню правопорушень та бездоглядності (додаються). У 2021 році розроблена програма профілактики правопорушень (додається).

Таким чином, співпраця школи з батьківською громадськістю, іншими суспільними виховними інститутами забезпечує стійкість і стабільність навчально-виховного процесу, сприяє усуненню психолого-педагогічних порушень соціальної адаптації неповнолітніх. Отже, за наявності бажання і підтримки, за сучасних умов можна створити ефективну систему правової освіти та виховання, яка є засобом формування правосвідомості людей, виховання громадянина незалежної держави.

Національної програми правової освіти населення, Регіональної комплексної Програми правової освіти населення, якими передбачено роботу у напрямку: *забезпечення участі у методичних семінарах учителів правових дисциплін; проведення право-освітньої роботи серед учнівської молоді шляхом організації та проведення семінарів, «круглих столів», конференцій, лекцій, бесід; проведення Місячників та Тижнів правових знань; забезпечення роботи «Скриньки правової допомоги» для учнів та батьків; прийняття участі у районних та обласних олімпіадах та конкурсах; участі в оглядах – конкурсах правової направленості; організації проведення заходів до Дня захисту дітей, Дня прийняття Конвенції ООН про права дитини та Всеукраїнського тижня права*

Правоосвітня робота охоплює як учнів, так і їхніх батьків, а також вчителів. З метою підвищення рівня правових знань батьків, вчителів, учнів проводяться бесіди, лекції, анкетування. Щорічно в грудні в навчальних закладах району проходить Тиждень права. Зокрема, в рамках тижня у школах проходять тематичні уроки «Права і свободи людини», «Що таке правова держава», «Що таке право власності», «Кращий правозахисник школи»; тематичні лінійки, виховні години, бесіди з учнями «Права культура учнів», «Правопорушення і кримінальна відповідальність учнів»,

«Діти теж мають права», «Твої права і обов'язки», години спілкування, лекції, «Я маю право», «Конституція – основний Закон Держави», «Конвенція ООН про права дитини», «Захист прав дітей у нашій державі», «Права і обов'язки дитини», «Правила і закони в суспільстві і твоєму житті», «Конституційні обов'язки громадян України» Конкурс строю та пісні до Дня козацтва.

З метою покращення правових знань батьків, у школі проводяться батьківські всеобучі, в яких беруть участь соціально-психологічна служба, представники правоохоронних органів, медичних установ тощо. Проведені заняття батьківських всеобучів на теми: «Педагог-учень-батьки у системі національно-патріотичного виховання», «Морально-правове виховання», «Виховання патріота своєї держави», «Суїцид або крик душі» (вересень, жовтень); «Цей важкий перехідний вік», «Роль сім'ї у формуванні рис патріота, громадянина України», «Діти і соціальні мережі», (листопад); «Моральний розвиток особистості учня й підготовка до самореалізації у житті», «Роль батьків у боротьбі з наркоманією, тютюноманією та алкоголем», «Сім'я виховує громадянина», (грудень-січень); «Самоосвіта батьків як важливий фактор підвищення їх педагогічної компетентності», «Ставлення батьків до власного здоров'я

та здоров'я дітей» (лютий) », “Сучасні гендерні стереотипи», «Я обираю своє майбутнє», «Здоровим бути модно», (березень).

У бібліотеці школи створено постійнодіючий куточок правової літератури, в кабінеті правознавства працює куточок правових знань, де зібрано матеріали, які допомагають педагогам, батькам, класним керівникам, долати й попереджувати труднощі у вихованні та висвітлені питання правової освіти.

Форми та результати правоосвітньої роботи з батьками

Форми роботи з батьками:

- відвідування вдома;
- індивідуальна бесіда, аналіз особистості;
- листування;
- батьківські дні;
- збори батьків і учнів;
- вшанування родин; виставка малюнків, сімейних альбомів, сімейних газет, виставка "Сімейна творчість";
- робота з батьківським активом;
- бесіди і лекції;
- вечори запитань і відповідей;
- робота батьківського лекторію "Сімейна розмова";
- педагогічна освіта;
- зустрічі в сім'ї;
- відкриті уроки і виховні заходи;
- виставка спеціальної наукової літератури "Родинне виховання";
- зустріч з бібліотекарем, ознайомлення з педагогічною літературою, огляд літератури "Яку літературу краще підібрати для сімейного виховання";
- групові консультації для батьків.

РОЗДІЛ IX. РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ПРО ВПЛИВ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ НА РІВЕНЬ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

Для проведення моніторингу про вплив правової освіти на рівень формування правової компетентності учнів була обрана анкета, що складалась із 13 запитань.

Моніторинг проводився серед учнів 9-10 класів.

На запитання: «Наскільки актуальна є проблема правопорушень у Вашому навчальному закладі?» 80% опитуваних відповіли 50/50, для 10% опитуваних ця проблема є актуальною і для 10% зовсім не актуальною.

Серед актуальних причин, що спонукають молодь до скоєння протиправних дій більшість опитуваних назвали суспільні та політичні процеси в державі, вплив алкоголю та наркотиків та солідарність з компанією.

На запитання: «Чи отримуєте Ви у Вашому навчальному закладі достатньо інформації про шкідливість вживання алкоголю, наркотиків та наслідки скоєння злочину?» 100% опитуваних відповіли, що достатньо.

На запитання: «Наскільки рівень профілактичної інформації відповідає Вашим запитам?» 90% опитуваних відповіли, що відповідає і лише для 10% - відповідає частково.

Серед осіб, які надають необхідні правові знання старшокласники назвали: батьків, класного керівника, вчителя правознавства, працівників поліції.

100% опитуваних вважають, що більшість дітей ставиться негативно до: крадіжок, застосування фізичної сили проти іншої особи, вживання наркотиків, проституції та незаконного придбання та зберігання зброї. 30% опитуваних вважають, що допустиме в окремих випадках вживання спиртного. 25% допускають в окремих випадках азартні ігри.

Із запитанням на знання правових норм на відмінно справились 75% опитуваних.

Для зниження кількості правопорушень і злочинів, на думку старшокласників, найбільше вплинуть: більш суворе покарання злочинів, посилення відповідальності

дорослих, що втягнули неповнолітнього в кримінальну відповідальність, регулярно відвідування представником міліції навчальних закладів.

Серед заходів, проведених у школі, що сприяли їх правовій обізнаності більшість опитуваних назвали: диспути, уроки правознавства, бесіди, зустрічі з представниками правоохоронних органів.

100% учнів 9-х та 10-х класів вважають свій рівень правової обізнаності як достатній.

Серед побажань щодо покращення правовиховної роботи у навчальному закладі старшокласники висловили наступні:

- більше активних форм роботи;
- більш детальне роз'яснення ступеню покарання за скоєні злочини;
- наведення конкретних прикладів причинно-наслідкових зв'язків «злочин-покарання».

Переважає ж більшість учнів вважає роботу, яка проводиться у закладі достатньою.

Питання правового виховання та правової освіти учнів навчального закладу, їх батьків, а також педагогічного колективу розглядаються на засіданнях педагогічної ради. Зокрема, протягом поточного навчального року на засіданнях педагогічної ради розглядались наступні питання: «Про стан правоосвітньої та правовиховної роботи щодо попередження злочинів і правопорушень та жорстокого поводження серед учнів», «Про стан реалізації шкільної програми правової освіти на 2020-2025 роки», «Про стан правоосвітньої та правовиховної роботи у навчальному закладі».

Крім того, питання правоосвітнього характеру розглядаються під час нарад при директорів. Протягом періоду, що перевірявся, на нарадах розглядались наступні питання: «Про ознайомлення з новими нормативно-правовими актами в галузі освіти», «Про відповідальність батьків за відвідуваннями учнями навчальних занять та недопущення фактів пропусків уроків без поважних причин, «Про роботу з учнями схильними до правопорушень», «Про підсумки виховної роботи за I семестр

2021-2022 н.р.», «Про обов'язок інформування органів внутрішніх справ про дітей, які допускають протиправну поведінку, самовільно залишають навчальний заклад та вчиняють правопорушення».

В навчальному закладі відповідно до робочих навчальних планів здійснюється викладання наступних правових дисциплін: в 9-х класах - предмет «Правознавство» інваріантна складова (1 година на тиждень, 34 години на рік); в 10-х класах - предмет «Правознавство: практичний курс» інваріантна складова (1 година на тиждень, 34 години на рік).

Навчально-методична база в навчальному закладі представлена нормативно-правовими актами, підручниками, посібниками, друкованими виданнями.

У навчальному закладі наявні нормативно-правові акти: Конституція України, Конвенція ООН про права дитини, Цивільний кодекс України, Кримінальний кодекс України, Сімейний кодекс України, Кодекс законів про працю України, Кодекс про адміністративні правопорушення України, Житловий кодекс України тощо.

У приміщенні навчального закладу оформлено інформаційні стенди правоосвітнього спрямування: «Державні символи», «Конвенція про права дитини», «Структура виховної роботи ліцею», «Учнівське самоврядування», «Україна – моя Батьківщина».

Одним з найважливіших напрямків виховної роботи з дітьми є превентивне виховання та профілактична робота з подолання злочинності серед неповнолітніх.

Виховна робота в Селещинському ліцеї спрямовується на забезпечення належного виховання підростаючого покоління та дотримання нормативно-правової основи. Аналіз стану правопорушень серед підлітків дає підстави вважати подолання криміногенної ситуації в дитячому та молодіжному середовищі проблемою актуальною для суспільства.

Вибір способу поведінки у молодій людині існував завжди, але сьогодні в умовах поширення бездоглядності та безпритульності, пов'язаних із соціальним сирітством, кризою сімейних взаємин, збільшенням числа неблагополучних сімей, послабленням виховної функції сім'ї, вільної пропаганди алкоголю, тютюну, поширення ВІЛ/СНІД та наркоманії, діти складніше піддаються реабілітаційним заходам, часто не прагнуть змінити вироблений стиль життя, а іноді цей вибір зробити непросто і часто він робиться не на користь дитини.

В освітньому закладі регулярно проводяться профілактичні заходи, спрямовані на недопущення скоєння протиправних дій учнівською молоддю.

В рамках профілактичних заходів, працівниками ювенальної поліції спільно з службою в справах дітей проводились рейди-перевірки неблагополучних сімей, які негативно впливають на виховання дітей з подальшим інформуванням соціальних служб для реагування в межах закону.

А саме з батьками проводяться бесіди роз'яснювального характеру про недопущення неналежного виконання ними батьківських обов'язків по відношенню до своїх дітей:

- відділом освіти затверджений план заходів щодо профілактики правопорушень серед учнівської молоді ;

- визначено Єдиний День права ;

- продовжено співпрацю з відділом ювенальної поліції з питань надання щомісячної інформації про стан підліткової злочинності та правопорушень, з метою оперативного реагування на місцях;

- здійснюється постійний контроль за діяльністю закладів освіти з питань морально-правового та превентивного виховання.

Робота в даному напрямку продовжується.

Виховання правової культури у дітей є одним з головних компонентів профілактичної роботи з неповнолітніми, адже вони повинні більше знати не лише про свої права, а й обов'язки та відповідальність, яка настає при порушенні певних загальноприйнятих норм співіснування у суспільстві.

У ліцеї виховний процес організовано згідно річного плану , план складено на підставі обґрунтованого аналізу стану виховної роботи минулого навчального року .

Питання профілактики правопорушень та злочинів серед неповнолітніх розглядається на засіданнях педагогічних рад. Так, у січні місяці 2020 року заслухано питання «Превентивно-правове виховання і профілактика правопорушень».

Рішенням педради є :

1.Провести інструктаж щодо ведення облікової документації стосовно випадків проявів будь-яких форм фізичного або психічного насильства, порушення прав дітей, жорстокого поводження з ними.

2.Спланувати виховну роботу в напрямку формування в учнів відповідальності, правомірності шляхів і засобів їх реалізації, моральних якостей, які б регулювали їхню поведінку та проводити заходи щодо профілактики насильства спрямовані на попередження випадків різних видів насильства до дітей і зменшення негативних факторів та обставин по причині яких може трапитися насильство.

3.Організовувати педагогічну просвіту батьків з використанням сучасних форм і методів та активно залучати їх до участі у виховних заходах.

4.Проводити попереджувальну роботу з батьками щодо недопущення випадків жорстокого поводження з дітьми в сім'ях, а також відстежувати подібні випадки з боку інших учнів.

5.Організувати роботу з батьками щодо роз'яснення наслідків жорстокого поводження з дітьми, а також з особами, що становлять найближче оточення дитини, яка постраждала від жорстокого поводження, або потерпає від реальної загрози його вчинення.

6.Організовувати соціальний супровід сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та соціально-психологічну реабілітацію дітей, які потрапили в складні життєві обставини, розвивати навички соціального життя дитини і підтримку її в учнівському середовищі.

7. Проводити тематичні заходи (бесіди, виховні години, просвітницько-попереджувальні тренінги, перегляди кіно- та відеофільмів, театралізовані постановки, ярмарки солідарності, акції, флешмоби, колективні творчі справи, анкети (стіна) думок, стріт-арти на асфальті крейдою, круглі столи, диспути, фестивалі, літопис колективу, тематичні колажі тощо) щодо попередження проникнення у свідомість дітей культу насильства, жорстокості, ксенофобії та расистських проявів.

8.Провести заходи з питань утвердження гендерної грамотності учнів та їх батьків; виховання гендерної культури та запобігання всім формам насильства в сім'ї.

9. Продовжити співпрацю з правоохоронними органами щодо ефективної профілактики із застосуванням відновних практик для запобігання конфліктам та іншим негативним проявам учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

10.Продовжити співпрацю з державними установами, громадськими та благодійними організаціями, які працюють в інтересах дітей, сприяти участі навчальних закладів в інноваційних просвітницько-профілактичних програмах та проектах.

11.Створювати в навчальному закладі служби порозуміння за допомогою медіаторів (посередників), діяльність яких дозволяє формувати у школярів навички співпраці, будувати ефективну систему вирішення конфліктних ситуацій у закладі, забезпечувати психологічно здорове середовище в учнівському колективі.

12. Передбачити в планах роботи навчального закладу, класних керівників проведення тематичних виховних годин, бесід, диспутів, тренінгів з формування толерантних відносин між учнями, інших форм роботи з розвитку комунікативних навичок спілкування.

13.Застосовувати систему ранньої профілактики, психолого-педагогічного діагностування, індивідуальної виховної роботи з метою виявлення учнів «групи соціального ризику».

14. Здійснювати посилений контроль за проведенням виховної роботи з учнями, які потрапили в складні життєві обставини з метою удосконалення та підвищення ефективності профілактичної роботи серед школярів.

Провести тиждень захисту прав дітей, попередження жорстокості та насильства.

15.Залучати органи учнівського самоврядування, батьківські комітети до здійснення профілактичної роботи з питань попередження жорстокості та насильства в учнівському середовищі.

16.У разі виявлення булінгу створити комісію з розгляду випадків у складі директора, практичного психолога, соціального педагога, заступника директора ліцею , батьків булера , постраждалого, батьків постраждалого.

Видано відповідні накази по ліцею : «Про організацію роботи Центру профілактики правопорушень», «Про організацію роботи з профілактики правопорушень серед учнів школи», «Про затвердження громадського інспектора з охорони дитинства», «Про роботу з підлітками, що потребують особливої педагогічної уваги», «Про затвердження заходів щодо формування здорового способу життя», «Про стан правовиховної

роботи», «Про заходи щодо профілактики і попередження бездоглядності та правопорушень серед неповнолітніх».

Наказ №8 від 16.01.2022 «Про організацію роботи в Селещинському ліцеї щодо запобігання насиллю над дітьми та попередження жорстокого поводження з ними у 2021-2022 н.р.».

Наказ №30 від 11.04.2021 р. «Про аналіз обліку відвідування занять учнями школи ».

Наказ №50 від 28.05.2021 р. «Про проведення тижня безпеки дорожнього руху».

Наказ № 74 від 30.08.2021 р. «Про організацію роботи з профілактики правопорушень та злочинності серед учнів школи».

Наказ № 77 від 01.09.2021 р. «Про безпеку життєдіяльності учасників освітнього процесу».

Наказ № 88 від 12.08.2021р. «Про організацію та проведення виховної роботи у 2021-2022 н.р.».

Наказ № 105 від 31.10. 2021р. «Про заборону тютюнопаління в школі та на території , пропаганду здорового способу життя».

Наказ №5 від 08.01.2022р. « Про організацію роботи в Селещинському ліцеї щодо попередження правопорушень».

В ході навчання учнів правознавству вчитель враховує динаміку розвитку суспільних відносин та певний консерватизм законодавства, який потребує постійного вдосконалення правових актів, ілюструє це на прикладі змін у правовій системі України, пов'язує її розвиток в історичному аспекті, акцентує увагу учнів на практичних аспектах діяльності органів державної влади, спрямованих на демократизацію суспільних відносин. На кожному уроці звертає увагу учнів на ті зміни, які відбулися в правовому регулюванні суспільних відносин, але з певних

причин не увійшли до підручників.

Насамперед це стосується змін у конституційному та адміністративному законодавстві, зумовлених конституційною реформою. Учитель дотримується системно-структурного підходу до викладання окремих розділів і активно запроваджує інтерактивні методи навчання та ділові ігри — моделювання життєвих ситуацій, рольові ігри. Це сприяє формуванню в учнів умінь і навичок, виробленню певних особистісних цінностей, створює атмосферу співробітництва, творчої взаємодії в навчанні.

На постійному контролі знаходиться питання відвідування учнями ліцею. З метою своєчасного виявлення учнів, які не приступили до навчання, забезпечення прав учнів на освіту, надання соціальної допомоги дітям, які опинились у складних життєвих обставинах, проводяться рейди «Урок». На сьогодні 100% дітей шкільного віку охоплено освітнім процесом.

З метою реалізації формування правової культури та правової свідомості, підвищення рівня знань щодо гарантованих Конституцією та законами України прав у різних сферах життя та навчання, реалізовувати та захищати свої права, ознайомлення з основоположними цінностями демократичного суспільства як права, свободи та обов'язки людини і громадянина, повага до людської гідності, права дитини, правовий статус особи, справедливість, правомірна поведінка, позитивна і ретроспективна юридична відповідальність, закладами загальної середньої освіти району проведені відповідні заходи щодо реалізації у 2021 році проекту «Я маю право!».

У ліцеї проводиться інформаційно - роз'яснювальна кампанія з актуальних питань: «Як юридично правильно захищати своє право на освіту?»; «Відновлення та захист порушених прав дитини»; «Запобігання проявам корупції». Основна мета

полягає у максимальному інформуванні учнів про важливість активної позиції, коли права опиняються під загрозою.

З метою посилення профілактичної та роз'яснювальної роботи щодо недопущення випадків порушень прав дітей в закладі проводиться круглі столи, бесіди, загальношкільні лінійки на яких учасники заходу ознайомлюються з основними новаціями Міністерства юстиції України, щодо діяльності он-лайн-сервісів, з ключовими меседжами проекту «Я маю право!», також учням розповідають не тільки про їх права і обов'язки, а й вчать користуватись ними, діяти та захищати свої права.

З метою правового навчання та виховання учнів педагогічний колектив використовує різноманітні форми роботи, а саме: тематичні загальношкільні лінійки та класні години, зустрічі з юристами, конкурси, інтелектуально-розважальні ігри, лекції, бесіди на правову тематику, анкетування, зустрічі з працівниками правоохоронних органів, уроки правознавства, індивідуальні бесіди з важковиховуваними учнями.

У розділі «Становлення та розвиток системи виховної роботи» річного плану роботи ліцею на 2021-2022 також передбачено проведення ряду заходів правоосвітнього характеру, а саме: бесід щодо дотримання Міжнародної Конвенції з питань захисту прав дитини; лекцій про шкідливість алкоголю, тютюну, наркотиків, небезпеку венеричних захворювань, СНІДу; Тижня правових знань, присвяченого Дню юриста; заходів до Міжнародного дня прав людини тощо.

Висновки

Одним із найважливіших напрямів профілактики правопорушень у шкільній діяльності є виявлення та взяття на внутрішньошкільний контроль учнів з асоціальною поведінкою і розробка для них індивідуальної освітньо-виховної програми, визначення категорій осіб і підстав для проведення індивідуальної профілактичної роботи.

Варто відзначити превентивну і корекційну роботу психологічної служби школи. Робота практичного психолога проводиться за такими напрямками: виявлення проблемних дітей, схильних до девіантної поведінки, здійснення профілактичної та психокорекційної роботи, проведення заходів щодо підвищення психологічної

просвіти класних керівників та вчителів-предметників з метою вироблення навичок роботи з дітьми «групи ризику».

Алгоритм роботи практичного психолога з важковиховуваними дітьми та учнями «групи ризику» наступний: виявлення дітей та учнів, схильних до правопорушень, корекційно-відновлювальна і розвивальна робота з учнями вищезазначених категорій, просвітницька робота з педколективом навчального закладу з питань взаємодії педагогів і працівників психологічної служби у профілактиці злочинності, просвітницька робота з сім'ями важковиховуваних дітей, взаємодія з адміністрацією навчального закладу та інспекцією у справах неповнолітніх з питань профілактики злочинності.

Основними заходами щодо реалізації Програми є: сприяння створенню шкільного дискусійного клубу для старшокласників «Правовий світогляд»; організація та проведення шкільних конкурсів на кращий твір та малюнок з правової тематики; оформлення інформаційного юридичного вісника на базі кабінету правознавства; виготовлення та розповсюдження серед школярів навчального закладу інформаційно-роз'яснювальних буклетів та матеріалів на правову тематику тощо.

Загалом в ліцеї створено всі необхідні умови для досягнення дійсно позитивного результату правового виховання учнів та їх батьків.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Мир і дружба не дива - ти ж бо знай свої права

*« Рівність прав не в тому, що всі ними користуються,
а в тому, що вони всім надані»*

Сенека

Мета: формувати правову культуру, формувати в учнів навички аналізу ситуацій та винесення самостійних висновків, сприяти розвитку мовлення, мислення, пам'яті, сприяти поглибленню правових знань учнів, формувати уміння дотримуватись правових обов'язків та користуватися своїми правами, виховувати позитивні почуття один до одного, повагу та взаємоповагу.

Обладнання: ілюстрації, відеоматеріали, наголівнички для інсценізації.

Хід

Інсценізація

(Звучить музика і вибігає веселий **Зайчик**)

Раз, два три, чотири, п'ять,

Вийшов зайчик погулять.

В мене є смачна цукерка,

Є скакалка, є люстерко!

Лисиця

Йди сюди ,малюк вухатий!

Мусиш все мені віддати!

Все мені воно згодиться,

Я ж сильніша, я Лисиця!

(Зайчик плаче, а на плач виходить ведмідь)

Ведмідь

Декларації, Лисице,

Ти, звичайно, не читала.

Є такий закон на світі,

Це – серйозна дуже справа.

Ображать не маєш права

Слабших себе і малих!

Тож віддай все малюкові,

Бо такий закон для всіх!

Прогнозування теми

Чому трапилася така ситуація?(Зайчик і Лисиця не знали прав)

До яких наслідків це могло призвести?(Зайчик – втратив, Лисиця покарана,)

Дитячі прогнозування тематики засідання

Слово вчителя

Є права дітей, звичайно,

Треба, щоб усяк їх знав.

Знайте ж, що усі ви –рівні,

І людина змалку вільна,

Наче в небі синій птах.

Знайте ж, змалечку всіх діток

Треба вчить, оберігать.

І ніхто у цьому світі

Їх не може ображать .

Треба діткам всього світу

Не сваритись, а дружить.

І по правилах хороших ,

По законах треба жить.

Учитель:

Нас чекає чудове містечко **Варп теїді**.

Ми дізнаємося :

- що права однієї людини закінчуються там, де починаються права іншої людини;
- всі діти мають можливості, які необхідні дітям(до 18 років) для того, щоб жити і дорослішати;
- що ви можете робити, і в чому вам не можуть відмовити для того, щоб подорослішати і вести повноцінне життя.

1. Вежа закону

У кожної держави є один найголовніший закон – Конституція. Від Конституції залежить доля нашого народу і кожної людини. 28 червня 1996 року є днем народження Конституції України. Кожен громадянин повинен добре знати Конституцію своєї держави, розуміти її і виконувати .

Дитина

Декларація - це просто

Оголошення всіх прав,

Є права в дітей ,звичайно,

Треба,щоб усяк їх знав.

Сторінками історії

20 листопада 1989 року Генеральною асамблеєю ООН було ухвалено Конвенцію(угода, міжнародний договір) про права дитини.

27 вересня 1991 року її було ратифіковано Верховною Радою України.

Робота в групах з опорою на ілюстративний матеріал

1 група

Всі діти рівні у правах.

Всі діти мають право на любов та піклування з боку батьків та держави.

2 група

Право на навчання.

Право на життя та медичне обслуговування.

3 група

Право на відпочинок і дозвілля.

Право на повноцінне харчування.

4 група

Право висловити власну думку(якщо це не загрожує безпеці держави або не порушує прав інших людей)

Право на інформацію.

Гра «Доповни речення»

Дитина не повинна бути примушена до тяжкої(праці)

Дитина не повинна бути скривджена та(зневажена,ображена)

Дитина не повинна бути жертвою війни та (насилства)

Зустріч із казковими героями

«Колобок»

- Яке право встиг використати Колобок у своєму житті ? (на життя)

-Хто в цій казці скоїв найнебезпечніше правопорушення? (лисиця)

«Попелюшка»

-Які права Попелюшки порушувала мачуха у казці ?(знущення, свобода, дозвілля, відпочинок, вільний вибір)

«Буратіно»

Яке право порушили поліцейські? (право на захист)

«Кривенька качечка»

Яке право порушили дід з бабою? (особистої власності)

«Дюймовочка»

Яке право порушила жаба? (викрадення,примушення)

Скрина народної мудрості

(В групах потрібно поєднати частини приказок)

1група

Мир будує війна руйнує.

Які люди таке й життя буде.

2група

Добре братство,краще багатство.

Все добре переймай ... а злого уникай.

3 група

Не чини і не бажай іншому того, чого собі не бажаєш.

Нащо кращий клад, коли всюди лад.

4 група

Пригадати українські народні казки , де порушили права дітей

(Кобиляча голова,Золотий черевичок, Лисичка суддя,Ох)

Містечко художників

Дитини

Хоч ми малі, та знаємо права.

Й навік запам'ятаємо із декларації слова.

Дитина

Всі діти вільні і всі рівні,

Тож треба нам всім дружно жить.

Дитина

Навчитись поважати і один одного любить,

Із усіма дружити і мирно в світі жить.

(Діти малюють малюнок від групи на тему « Сонце світить веселіше, якщо поруч вірний друг»)

Підсумок

На світі залишилося ще багато зла і несправедливості. Не даваймо злу побороти добро. Відстоюймо права дитини. Борімося разом проти зла, несправедливості, жорстокості, експлуатації, приниження, образи, неповаги.

Діти виконують пісню «Острівець любові»

Класна година на тему
« Засідання у школі юних правознавців. Основні права і
обов'язки громадянина. Декларація прав дитини.»
2 клас

Класовод: Бреус Л.К.

Засідання у школі юних правознавців

Тема. Основні права і обов'язки громадянина. Декларація прав дитини.

Мета. Розширити знання дітей про права і обов'язки громадян,
Декларацію прав дитини.

Розвивати вміння критично мислити, висловлювати свою думку.

Виховувати бажання брати посильну участь у розбудові держави,
наполегливо

вчитися, щоб принести якомога більше користі рідній Україні.

Обладнання: ілюстрований матеріал до теми, картки для групової роботи, словничок термінів, схема «Хто я?», мультимедійні засоби, сигнальні картки, іграшковий мікрофон.

Хід заняття

1. Організаційний момент

Психоформула

Люблю я свій розум, увагу та пам'ять.

Працює мій мозок, і вчусь я старанно.

Сприймаю все нове і мислю логічно.

А нові знання застосую практично.

Гра «Передай по колу посмішку»

(для досягнення згуртованості та позитивного настрою на роботу)

Діти повертаються обличчям один до одного і передають посмішку.

2. Актуалізація опорних знань

Вправа «Уяви себе»

- Уявіть собі, що ви опинились на острові, де ніхто не живе.

- Чого вам бракуватиме над усе? (Телевізора, їжі, друзів, спілкування...)

- Більшості бракує друзів, спілкування, тому що ми з вами – люди, й живемо серед нам подібних. А робить нас людьми не народження, не країна, в якій ми народилися, а те, що ми живемо зростаємо в людській спільноті.

- Та кожна людина має свої почуття, здібності, характер. Як же зробити, щоб такі різні, несхожі між собою люди жили в мирі та злагоді?

- Для цього існують правила, що визначають стосунки між людьми. Життя змусило людей установити багато різних правил, і ми повсякчас з ними маємо справу.

Вправа «Мозковий штурм»

- З якими правилами людського співжиття ви уже познайомилися?

Ви прийшли до школи і зразу познайомились із правилами для учнів, щоб легше було вчителям навчати, а вам – вчитися.

Сідаєш у трамвай, автобус чи поїзд – перед тобою інші правила – правила для пасажирів.

Заходиш у кінотеатр – і тут свої правила, яких повинні дотримуватись глядачі.

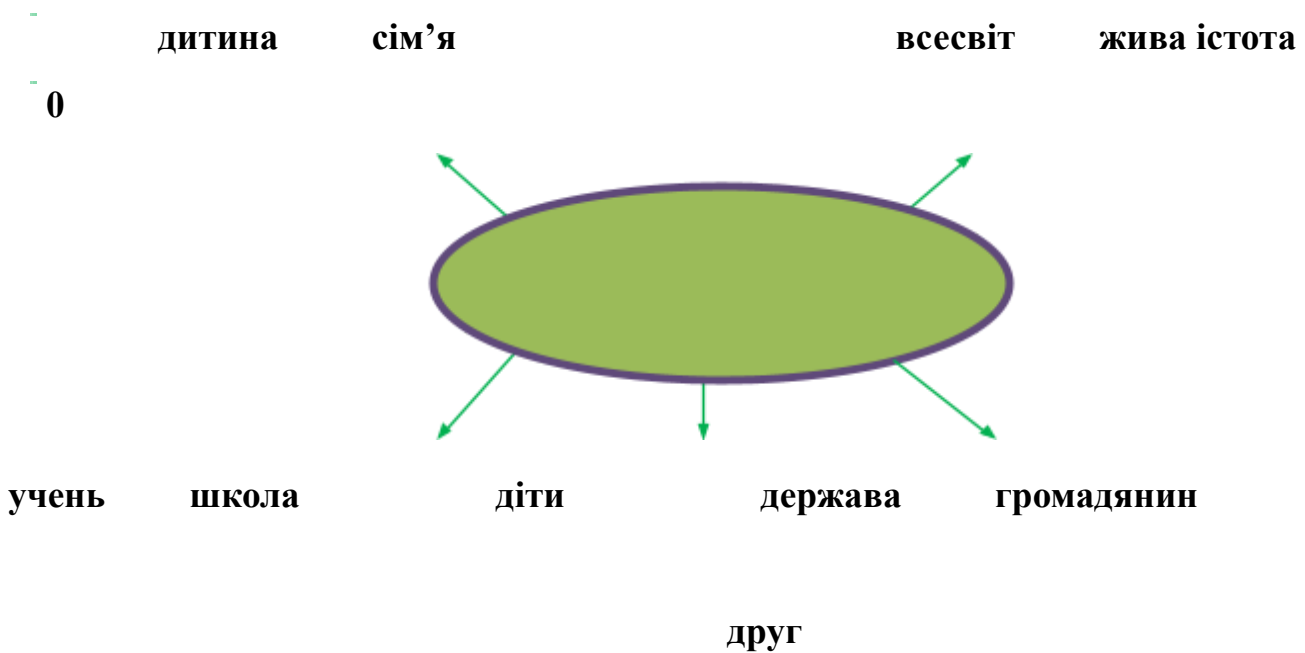
Коли ти йдеш вулицею, ти – пішохід, і зобов'язаний виконувати правила дорожнього руху.

- Але є й такі правила, які обов'язкові для всіх громадян країни, хто б вони не були – дорослі чи діти, робітники чи селяни, вчителі чи учні.

3. Повідомлення теми і мети заняття

- Сьогодні на уроці ми дізнаємось про основні права та обов'язки громадян, навчимося їх розрізняти. Спробуємо пояснити єдність прав дитини та її обов'язків. Разом із цим будемо розвивати вміння критично мислити, висловлювати свою думку, а також виховувати почуття відповідальності за себе та за свої вчинки.

Вправа «Хто я?»

- В якій державі ми живемо?
- Хто ми за національністю?
- Яка наша рідна мова?
- Про що говорить дата 24 серпня?
- Кого називають громадянином?

4. Розповідь вчителя

- Ми з вами живемо у вільній і незалежній державі. Про Україну знають у всьому

світі як миролюбну, працювиту і незалежну державу. Тепер ми вільні. У нас є своя Конституція.

- А що таке Конституція?

- Звернемося до словничка термінів. Конституція - Основний закон. У її статтях записано всі права і обов'язки громадян, за якими ми живемо. У 10 статті записано, що державною мовою є українська мова. У нас є своя територія 603,7 тис. км. А в статті 13 записано, що земля, надра, атмосферне повітря, води - все належить народу.

- Ми всі, дорослі і маленькі, є громадянами великої країни у центрі Європейського континенту і молодій державі, яка, за історичними вимірами, утворилася зовсім нещодавно. Від нас залежить, якою стане наша рідна держава: сильною й розвинутою, з високим рівнем життя її громадян, чи слабкою, залежною від волі інших держав, із незахищеним і малозабезпеченим населенням. Ми, на підставі законів, використовуючи свої права і здійснюючи громадянські обов'язки, зміцнюємо державу, підтримуємо її, допомагаємо подолати кризу. Ось що таке – бути громадянином своєї держави.

- Чим сильніша і розвиненіша держава, тим краще в ній живеться людям – її громадянам; чим більше піклуються про державу її громадяни, тим вона сильніша й розвиненіша.

- Всі громадяни мають рівні права і обов'язки.

- А які права мають громадяни України?

- Пригадайте, будь ласка, основні права громадян України визначенні в Конституції нашої держави.

- Завдання «З'єднай стрілочками».

Робота в групах

Кожна людина має право на:

*Я хочу жити,
я маю право.
Я маю право
на права.*

Q

* проживання в сім'ї
разом з батьками;

* життя;

*Я маю право
на журнал,
газету, комікс
і книжки.*

Q

* освіти;

*Я маю право
жити в добрі.
Я хочу їздити
в табори.*

Q

* відпочинок і дозвілля;

*Я маю право.
Я — дитина.
А ще Я хочу
бути здоровою.*

* гуманне ставлення,

охорону здоров'я;

Q

*Я маю право
на житло,
батьків, освіту
і на друзів!*

* користування різними
інформаційними джерелами;

Q

* особливий захист і допомогу держави.

5. Формування уявлень про Декларацію прав дитини та з'ясування обов'язків та прав дітей.

- За допомогою Конституції держава піклується про своїх громадян. Але в усіх малих громадян є ще своя Конституція. Вона називається «Декларація прав дитини».

Декларація прав дитини дуже важливий документ, в якому визначені права дитини. Вона була проголошена 20 листопада 1957 року Генеральною Асамблеєю ООН, а прийнята аж у 1959 році. Цей закон повинні виконувати люди всієї нашої Землі.

У 1989 році 191 прогресивна країна світу підписали Конвенцію прав дитини, яка має 54 статті, написаних на 6 мовах.

Конвенція ООН про права дитини набула чинності в Україні з 27 вересня 1991 року і з цього часу є частиною національного законодавства.

- Що ж означають слова «декларація» та «конвенція»?

Значення слів пояснюють учні з довідкового бюро

ДЕКЛАРАЦІЯ - це слово латинське, у перекладі означає заява, оголошення.

Це документ, у якому викладено важливі правила, обов'язки для всіх людей.

КОНВЕНЦІЯ – це угода, міжнародний договір із певних питань.

КОНВЕНЦІЯ допоможе отримати відповіді на багато питань, які цікавлять і можуть цікавити дітей.

- З Декларацією прав дитини ви вже знайомились на уроках і класних годинах у попередніх класах і тому знаєте свої права. До того ж треба пам'ятати, що права нерозривно пов'язані з обов'язками.

- А що таке обов'язок?

ОБОВ'ЯЗОК – це те, що ми повинні виконувати, щоб бути корисними собі та оточуючим.

- Але чи досконало ми знаємо свої права та обов'язки? Давайте перевіримо, виконавши наступне завдання. На дошці ви розміщені символи прав дитини, а у вас на парті у конверті підписи до них.

Завдання «Кожному символу – свій підпис»

Як говорять: права свої знай та обов'язки не забувай.

6. Фізкультхвилинка «Права чи обов'язки»

Учитель називає перелік прав і обов'язків. Коли називаються права, діти плескають в долоні. Коли називають обов'язки, діти крокують на місці.

Гра «Поле чудес» Правова абетка. Відгадай героя.

1 . "Діти, мене відвезли від бабусі і названої сестри в льодове царство. Мені холодно, я хочу додому."

/Кай із "Снігової королеви" Г.Х. Андерсена, ст.9, ст.8/.

2 . "Мені дуже холодно в зимовому лісі. Діти, допоможіть знайти квіти."

/Падчерка із казки С. Маршака "Дванадцять місяців", ст.19 і ст.31/.

3 . "Діти, я хочу на бал, а мене примушують працювати без відпочинку

/ Попелюшка із казки "Попелюшка" Ш. Перро, ст.31 і ст.16/.

4 . "Діти, допоможіть! Посадили мене в тюрму за те, що допоміг Гарбузу повернути його будиночок." /Цибуліно із казки Дж. Родарі "Пригоди Цибуліно", ст.11 і ст.40/.

5 . "Рятуйте! Нас з'їв сірий вовк!"

/Червона Шапочка і бабуся із казки Ш. Перро "Червона Шапочка", ст. 6/.

6.У казці О. С. Пушкіна « Казка про царя Салтана» дорослими людьми був зроблений такий вчинок:

«У бочку з сином посадили, засмолили, покотили. І пустили в Океан – так звелів їм цар Салтан».

- Чи мали право ці люди так чинити з царицею і дитиною?

Гра «Так чи ні!» з використанням сигнальних карток

(зміст Конвенції про права дитини)

1. Усі діти мають право на любов і піклування. (Так)
2. Кожна дитина має право їсти цукерки, чіпси. (Ні)
3. Усі діти рівні в своїх правах. (Так)
4. Жодна дитина не повинна мити посуд. (Ні)
5. Діти мають право вільно висловлювати свої погляди. (Так)
6. Кожна дитина має право відмовитись від обіду. (Ні)
7. Усі діти мають право на повноцінне харчування. (Так)
8. Усі діти мають право на освіту. (Так)
9. Жодна дитина не повинна прибирати свою кімнату. (Ні)
10. Жодна дитина не повинна стати жертвою насильства. (Так)

- Діти, я бажаю вам, щоб ви в своєму житті як можна менше бачили несправедливість і ваші права не порушувались. Ну, а, якщо це все-таки станеться, потрібно звертатись до:

- **вчителя і адміністрації школи (завучів, директора);**
- **у службу у справах дітей;**
- **всеукраїнська дитяча лінія „Телефон Довіри” тел. 8 800 500 21 80;**
- **міліцію по тел. 102.**

7. Домашнє завдання

- Згадайте ще казки або оповідання, в яких є порушення прав дитини. Принести книжечки на урок, прочитати ці твори. За бажанням намалювати ілюстрацію до них.

Перегляд відео кліпу «Вогонь сердець»

(знятого на честь Декларації прав дитини)

8. Підсумок заняття

Вправа «Незакінчене речення»

Проводиться за структурою методу «Мікрофон», але учень повинен завершити одне й те саме речення своєю думкою.

«Щоб життя моїх близьких і друзів стало кращим, а країна, в якій ми народилися і живемо, стала багатою і процвітаючою, щоб у нашій державі постійно був добробут і порядок, необхідно...»

9. Рефлексія

Я знав...

Я дізнався...

Я візьму з собою із сьогоднішнього уроку в майбутнє...

ДОДАТОК 3

Година спілкування

Права дитини

Мета та завдання: ознайомити учнів з міжнародними стандартами прав дитини: Декларацією прав дитини, Конвенцією ООН про права дитини, продовжити формування правових знань школярів, виховання громадянських рис і переконань, дотримання законів України

Обладнання: книжкова виставка «У світі прав дитини», ілюстрація «Правове дерево», листи від казкових героїв, плакат із переліком правових документів, фрагмент відеофільму, «Права дитини», роздатковий матеріал.

Хід уроку

I. Актуалізація опорних знань учнів

Бесіда

На попередніх заняттях ми з вами подорожували сторінками книги «Маленькі історії про великі істини». Хто автор цієї книги? (Степан Гавриш)

Про що розповідається в цій книзі?

В історичному минулому яких країн ми побували?

Яка історія вразила вас найбільше?

Чому?

Які випробування випали на долю хлопчика зі Скіфії? Петрика та Оксанки з України?

Ми познайомилися з дітьми різних народів, які жили в різні епохи та у важких випробуваннях вчилися відстоювати свої права та свободи.

II. Повідомлення теми і мети уроку

Розгадавши кросворд, складений на основі книги Степана Гавриша, ви зможете сформулювати тему нашого уроку:

Для дітей якої країни найгіршою карою було почути слова батьків «Нам за тебе соромно»?

Ким мріяв стати маленький хлопчик із середньовічної Європи?

У скільки років хлопчиків зі Скіфії саджали на коня?

Як називається перша розповідь у книзі Степана Гавриша?

Назвіть ім'я хлопчика, який повинен був до 12-ти років опанувати мистецтво писця.

Так, темою нашого уроку є права. А може ви вже й здогадалися, чиї права ми будемо розглядати?

Тема «Права дитини»

Якщо ми з вами будемо успішно працювати на уроці, то на нашому дереві зацвітуть дивовижні квіти і вони перетворяться на чудодійне «Правове дерево».

III. Вивчення нового матеріалу

1. Слово вчителя

Ви знаєте, що були часи, коли дітей взагалі не сприймали як щось особливе, до них ставилися як до дорослих. Згадайте хоча б дітей з історії «За вогнем».

Пройшло не одне тисячоліття, поки людство зрозуміло, що до дітей треба ставитися не так, як до дорослих, що вони потребують особливої уваги.

Лише в XVII-XVIII ст. на дітей почали звертати увагу. Раніше діти не мали ні дитячого одягу, ні дитячих іграшок чи книжок.

(Розгляд і порівняння ілюстрацій, на яких зображені діти в різні історичні епохи.)

У середньовічній Німеччині слово «дитина» взагалі було синонімом до слова «дурень». Дітям було нелегко, не було законів, які оберігали б їхнє життя.

2. Робота над правовими документами

Довгі роки найрозумніші і найдобріші люди боролися за дітей самотужки, і, нарешті, у 1924 році вони вперше зібралися в місті Женеві, де прийняли перший документ про потреби дітей - Декларацію прав дитини.

Словничок:

Декларація - офіційне проголошення основних принципів, а також документ, в якому вони викладені.

Упродовж XX ст. було прийнято ряд документів, спрямованих на захист дітей, дитинства;

ООН - міжнародна організація, до якої входить більше ніж 150 країн світу; утворена в 1945 році.

Це організація, яка приймає міжнародні закони за згодою держав і намагається контролювати їх дотримання, стежити за безпекою у світі і не допускати війни.

Подивіться уважно, скільки правових документів було прийнято, щоб виробити та вдосконалити права дитини.

1924 р. - перша Декларація прав дитини

1959 р. - Декларація прав дитини

1982 р. - Конвенція ООН про права дитини.

Зазначимо, що права, викладені в Конвенції ООН, набувають сили лише в тих державах, які підписали цю Конвенцію і зобов'язалися її виконувати. Нажаль, сьогодні є країни, в яких права дитини порушуються.

Наша ж держава прагне, щоб у її юних громадян було щасливе дитинство. У 1991 році Україна підписала Конвенцію ООН про права дитини та зобов'язалася її виконувати:

1991 р. - Україна підписала Конвенцію ООН про права дитини і зобов'язалася її виконувати

1991 р. - прийнято Закон України про освіту

1996 р. - прийнято Конституцію України

2001 р. - прийнято Закон України «про охорону дитинства».

Ці документи поміщені у нашому правовому куточку.

Наша держава дбає про дітей, але і в нашій країні є випадки, коли порушуються права дитини. Є ще багато проблем і, можливо, частину їх зможете вирішити ви, коли станете дорослими. Ви ще дуже юні, але повинні знати й розуміти проголошені в Конвенції права, брати активну участь у їх втіленні в життя.

3. Перегляд відеофільму про права дитини

4. Гра «Веселий м'ячик»

Ти котись веселий м'ячик,

Швидше, швидше по руках.

У кого лишився м'ячик,

Той розказує права.

5. Пошта казкових героїв

На адресу нашого класу прийшли якісь незвичні листи. З вашого дозволу я відкрию один, і ми разом дізнаємось, від кого він.

«Я Зайчисько, я маленький, хатку мав собі гарненьку, та прийшла коза рогата, і нема у мене хати. Ой, хутчіш допоможіть, мої права ви підкажіть».

З якої казки цей лист? («Коза-дереза».)

Чиї та які права були порушені? (Право на родинну оселю.)

Знайдіть їх і прочитайте в Конвенції про права дитини.

Але ж листів так багато, спробуйте розібратися з ними в групах, а потім представники кожної групи повідомлять нам свої висновки. (Кожна група отримує лист, обговорює його та звітує за узгодженою схемою.)

Для листів узято сюжети з казок:

«Коза-дереза»

«Колосок»

«Івасик-Телесик»

«Пригоди Буратіно»

«Попелюшка»

«Вовк і семеро козенят»

«Гидке каченя».

IV. Підсумок уроку

Отже, яка тема нашого уроку?

В якому документі зафіксовано основні принципи прав дитини?

В якому році наша держава підписала Конвенцію про права дитини?

Який важливий закон прийняла Україна у 2001 році?

Які права дитини ви запам'ятали?

А тепер допоможемо нашому дереву розквітнути. Запишіть на пелюстках квітки права дитини, про які б ви хотіли дізнатися більше. (Діти працюють парами. Кожна пара записує по 2-3 права на листочках вирізаних у формі квітки. Заповнені листочки прикріплюються до «Правового дерева».)

Отже, ми переконалися, що знати свої права дуже важливо. Цьому нас навчає і вірш Ірини Жиленко:

Дитя моє, права дитини

ти мусиш вивчити сумлінно.

Це так потрібно, так важливо

напевне знати в наші дні:

коли з тобою справедливо

вчиняють, а коли і ні.

Тож прочитай, завчи напам'ять

Порадь і друзям почитать.

Хай прочитають тато й мама

Закони всім потрібно знать!

Будь добрим сином чи дочкою,

поганим вчинком не зганьби

ти роду власного ніколи

Люби свою сім'ю і школу,

Свою Україну люби!